

HRVATSKI SABOR

KLASA: 015-02/24-01/1

URBROJ: 65-24-2

Zagreb, 8. srpnja 2024.

Hs**NP*015-02/24-01/1*65-24-2**Hs

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izvešće o provedbi Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini za 2023. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s točkom 6. podtočkom 8. Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini ("Narodne novine", broj 118/18), dostavilo Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, aktom od 4. srpnja 2024. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO VANJSKIH
I EUROPSKIH POSLOVA

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	08-07-2024		
Klasifikacijski oznaka	015-02/24-01/1		Org. jed.
Uradni broj	521-24-1	Pol.	701
		1	-

KLASA: 018-02/24-20/1
URBROJ: 521-II-01-01-24-76
Zagreb, 4. srpnja 2024.

Hs**NP*015-02/24-01/1*521-24-1**Hs

HRVATSKI SABOR
gospodin
Gordan Jandroković
predsjednik

PREDMET: Izvješće o provedbi Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini za 2023. godinu
- dostavlja se

Poštovani gospodine predsjedniče,

sukladno Deklaraciji Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini (NN 118/2018, čl.6. st.8.), priloženo dostavljamo Izvješće o provedbi Deklaracije Hrvatskoga sabora o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini za 2023. godinu.

na znanje

- gospođi Zdravki Bušić,
predsjednici Odbora Hrvatskog sabora za Hrvate izvan Republike Hrvatske

**MINISTARSTVO
VANJSKIH I EUROPSKIH POSLOVA**

**IZVJEŠĆE O PROVEDBI DEKLARACIJE HRVATSKOGA SABORA O
POLOŽAJU HRVATSKOG NARODA U BOSNI I HERCEGOVINI ZA
2023. GODINU**

Zagreb, 4. srpnja 2024.

Ustavni i strateški okvir

Političke okolnosti u Bosni i Hercegovini tijekom 2023. godine

Zajednička sjednica Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

Aktivnosti predsjednika Vlade

Aktivnosti Ministarstva vanjskih i europskih poslova

Gospodarska suradnja

Aktivnosti Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Aktivnosti Ministarstva hrvatskih branitelja

Aktivnosti Ministarstva obrane

Aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova

Aktivnosti Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine

Aktivnosti Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Aktivnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja

Aktivnosti Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Aktivnosti Ministarstva financija

Aktivnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture

Aktivnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja

Aktivnosti Ministarstva pravosuđa i uprave

Aktivnosti Ministarstva kulture i medija

Aktivnosti Ministarstva zdravstva

Aktivnosti Ministarstva turizma i sporta

Ustavni i strateški okvir

Deklaracija o položaju hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Deklaracija) donesena je u Hrvatskom saboru 14. prosinca 2018. (Narodne novine 118/2018). Oslanjajući se na Ustav i na druge pozitivne propise koji dijelovima hrvatskog naroda u drugim državama jamče osobitu skrb i zaštitu Republike Hrvatske, Deklaracija u svojoj preambuli naglašava važnost jednakopravnosti triju konstitutivnih naroda i njihove legitimne i razmjerne zastupljenosti te potvrđuje potporu Bosni i Hercegovini na njezinu europskom i euroatlantskom putu.

U svrhu realizacije ustavnih, zakonskih i strateških dokumenata u odnosu na Hrvate u Bosni i Hercegovini te daljnjeg jačanja odnosa s tom državom, Hrvatski je sabor pred nadležna državna tijela postavio određene ciljeve i zadaće. Ministarstvo vanjskih i europskih poslova određeno je kao tijelo koje Hrvatskom saboru podnosi izvješće o ostvarivanju ciljeva navedenih u Deklaraciji, a za potrebe izrade predmetnog izvješća prikuplja očitovanja nadležnih tijela državne uprave.

Ustavni temelj za skrb o položaju Hrvata u Bosni i Hercegovini nalazi se u članku 10. Ustava koji navodi da Republika Hrvatska štiti prava i interese svojih državljana koji žive ili borave u inozemstvu i promiče njihove veze s domovinom te da se dijelovima hrvatskoga naroda u drugim državama jamči osobita skrb i zaštita Republike Hrvatske.

Operativni ciljevi Vlade Republike Hrvatske na ovom području zacrtani su Programom Vlade za 2020. – 2024., u kojem je istaknuto da će težište hrvatske vanjske politike prema Bosni i Hercegovini biti zalaganje za ravnopravnost Hrvata u Bosni i Hercegovini, kao i za unaprjeđenje njihovog položaja i kvalitete života. Također, snažno će se podupirati svi projekti hrvatskih institucija koji doprinose očuvanju konstitutivnosti, identiteta i boljitku Hrvata u Bosni i Hercegovini (kultura, znanost, obrazovanje, gospodarstvo, zdravstvo, branitelji – prava pripadnika HVO-a), ali i nastaviti senzibilizirati cjelokupnu hrvatsku i međunarodnu javnost s poteškoćama s kojima se Hrvati suočavaju u ostvarivanju svojih, ustavno i zakonski, zajamčenih prava. Ulaganjem u obrazovanje, povećanjem broja stipendija te potporom poduzetničkim inicijativama, stvarat će se preduvjeti za ostanak mladih ljudi. U svrhu gospodarskog napretka, poticat će se bolja suradnja tvrtki iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine te podržavati investicije hrvatskih tvrtki u Bosnu i Hercegovinu.

U svibnju 2024. godine usvojen je novi Program Vlade Republike Hrvatske za 2024. - 2028. godinu. On odražava kontinuitet politike na ovom području te ističe da će se podupirati Bosnu i Hercegovinu na njezinom euroatlantskom putu te legitimne hrvatske političke predstavnike u njihovim zahtjevima da se promijeni izborni zakon BiH i time ispravi nepravedna praksa u biračkom procesu koja, protivno duhu Daytonkopariškog sporazuma, Hrvate u BiH lišava njihova demokratskog prava da biraju svoje legitimne političke predstavnike.

Također, Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine koja je donesena 2021. godine, kao jedan od strateških ciljeva zacrtava „Globalnu prepoznatljivost i jačanje međunarodnog položaja i uloge Hrvatske“, uz Prioritetno područje za taj strateški cilj „Jačanje položaja Hrvata Bosne i Hercegovine i hrvatskih manjina te zajedništva domovinske i iseljene Hrvatske“. Hrvatska će nastaviti poduzimati aktivnosti, podupirati programe i projekte značajne za unaprjeđenje položaja i kvalitete života Hrvata Bosne i Hercegovine kao i za osiguravanje uvjeta za njihov održivi ostanak u toj zemlji. To pretpostavlja i njihovu punu političku participaciju i očuvanje identiteta, ali i stvaranje čvrstih temelja za njihov razvoj i prosperitet.

U srpnju 2022. donesen je Nacionalni plan razvoja odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske do 2027. godine i Akcijski plan za njegovu provedbu za razdoblje od 2022. do 2024. godine. S tim u vezi, odlukama Vlade iz ožujka 2022., svibnja i prosinca 2023. te ožujka 2024. godine proglašeni su projektima od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske čija se potpora provodila i u 2023. godini. Sljedeći projekti se odnose na Bosnu i Hercegovinu:

- Potpora radu Sveučilišta u Mostaru
- Potpora radu Hrvatskog narodnog kazališta u Mostaru
- Obnova Katoličkog školskog centra Petar Barbarić u Travniku
- Potpora radu Radiotelevizije Herceg-Bosne

Političke okolnosti u Bosni i Hercegovini tijekom 2023. godine

2023. godina u Bosni i Hercegovini obilježena je značajnim političkim pomacima, uključujući neke koji su pozitivno utjecali na položaj Hrvata. Pozitivno razdoblje započelo je dodjelom kandidatskog statusa za članstvo u Europskoj uniji u prosincu 2022., a nastavilo se brzim i uspješnim formiranjem Vijeća ministara u siječnju 2023. na čije čelo je imenovana Borjana Krišto iz redova hrvatskog naroda. U travnju 2023. intervencijom visokog predstavnika Christiana Schmidta odblokirano je formiranje Vlade Federacije BiH, čime je i ta razina vlasti profunkcionirala. Podsjećamo, nakon izbora 2018. godine nije imenovana nova Vlada Federacije, već je prethodna Vlada na čelu s Fadilom Novalićem nastavila djelovati naredne četiri godine u „tehničkom“ mandatu.

Hrvatske političke stranke i legitimni politički predstavnici Hrvata sudjeluju u Vijeću ministara BiH i Vladi Federacije BiH. Izbor za hrvatskog člana predsjedništva BiH i dalje ostaje neriješen, jer su pripadnici brojnijeg bošnjačkog naroda četvrti put izabrali svog kandidata kao člana Predsjedništva BiH iz reda hrvatskog naroda. Spomenuti član Predsjedništva ne održava kontakte s hrvatskim biračkim tijelom, niti zastupa njegove interese, štoviše prepoznat je kao jedan od vodećih zagovaratelja unitarističke politike i dokidanja ravnopravnog položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Unatoč svim unutarpolitičkim izazovima, Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na čelu s Borjanom Krišto ostvarilo je tijekom 2023. godine značajne reformske rezultate, što je u konačnici omogućilo da Europsko vijeće u ožujku 2024. godine otvori pristupne pregovore s Bosnom i Hercegovinom. Od značajnijih reformi može se istaknuti izmjena Zakona o Visokom sudskom i tužiteljskom vijeću, Zakon o ombudsmenu za ljudska prava, Zakon o slobodi pristupa informacijama te izmjene Zakona o strancima. Pozitivna dinamika se nastavila i u prvom kvartalu 2024. godine kad su usvojeni Zakon o sprječavanju sukoba interesa te Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma. Započeti su i pregovori o suradnju s Agencijom za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex) te ostvareni drugi pomaci. Nakon ožujka 2024. zbog niza razloga, došlo je do zastoja u reformskoj agendi.

U spomenutom kontekstu, došlo je i do poboljšanja općeg ozračja između Hrvata i Bošnjaka u Bosni i Hercegovini. Štoviše, pokazalo se da u Bosni i Hercegovini postoji značajan kapacitet za provođenje reformi i politika kada se uspostavi konstruktivna politička suradnja između legitimnih političkih predstavnika triju konstitutivnih naroda.

Unatoč boljoj suradnji i premda su u studenom 2022. godine Hrvatska demokratska zajednica i bošnjačko-građanska “Trojka”, kao koalicijski partneri unutar vladajuće većine, potpisale sporazum pod nazivom “Smjernice, načela i ciljevi u izvršnoj i zakonodavnoj vlasti za razdoblje 2022. – 2026. godine” koji je predviđao i ograničene ustavne promjene i izmjene Izbornog zakona u roku od šest mjeseci koje bi jamčile ravnopravnost Hrvata, spomenuto još nije provedeno i ostaje otvoreno pitanje.

Zajednička sjednica Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine

U Zagrebu je 20. lipnja 2023. godine održana 3. zajednička sjednica Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Prethodna zajednička sjednica održana je 2017. godine.

Ovakav format sastanka između dviju država predstavlja najsnažniji oblik suradnje te ukazuje na posebnu važnost i bliskost dviju država. Cilj sjednice je bio unaprijediti bilateralnu, gospodarsku, prometnu i energetska suradnju, naglasiti partnerske odnose, a poseban je naglasak bio na potpori Bosni i Hercegovini na njezinom europskom putu.

Na zajedničkoj sjednici, raspravljene su 32 točke dnevnog reda, a sama sjednica bila je strukturirana u nekoliko cjelina.

U okviru cjeline o suradnji na području pristupanja BiH Europskoj uniji i suradnji u vanjskoj politici, razgovaralo se o provedbi Ugovora o europskom partnerstvu, europskim programima prekogranične i regionalne suradnje, suradnji na području korištenja sredstava Europske unije, suradnji na području diplomatskog usavršavanja te suradnji u okviru međunarodnih i regionalnih organizacija i inicijativa.

Na području zaštite okoliša razgovaralo se o izgradnji Centra za zbrinjavanje radioaktivnog otpada na lokaciji Čerkezovac na Trgovskoj gori te o utjecaju projekta „Gornji horizonti“ na sliv rijeke Neretve.

Područje infrastrukturne povezanosti odnosilo se na čak 14 točaka dnevnog reda, uključujući Sporazum o rekonstrukciji mosta Brčko – Gunja, prijedlog Sporazum o izgradnji novih mostova preko rijeke Save (Brčko – Gunja i Orašje – Županja), prijedloge izgradnje novih cesta i rekonstrukcije postojećih, kao i projekt Južne plinske interkonekcije, suradnju na području digitalne infrastrukture te teme vezane uz željeznički promet.

Razgovaralo se i o suradnji na području migracija i azila, civilne zaštite, suradnji na području upravljanja granicama i prekograničnog prometa.

Konačno, na dnevnom redu su bile i teme iz područja obrazovanja, odnosno vrednovanja visokoškolskih diploma stečenih u BiH, suradnja na području rada i zapošljavanja, socijalne skrbi i hitne medicine. Na području obrane se raspravljalo o nastavku suradnje po pitanju vojne izobrazbe i intenziviranje traženja nestalih osoba. Iz područja financija razgovaralo se o suradnji na području poreza.

Aktivnosti predsjednika Vlade

Tijekom 2023. godine, predsjednik Vlade Andrej Plenković nastavio je aktivnosti usmjerene na pružanje potpore Bosni i Hercegovini na njezinom europskom putu, inzistirajući pritom na punom poštovanju odredbi Daytonskog sporazuma i osiguravanju pune ravnopravnosti Hrvata kao konstitutivnog naroda. Europska i euroatlanska perspektiva Bosne i Hercegovine ključ je njezinog budućeg rasta, razvoja i prosperiteta, te je za Hrvatsku jedan od najvažnijih vanjskopolitičkih prioriteta.

Za Hrvatsku je od strateške važnosti imati prosperitetno, demokratsko i stabilno susjedstvo koje dijeli iste europske vrijednosti. U tom kontekstu, sva djelovanja predsjednika Vlade bila su i ostaju usmjerena na snažno zagovaranje funkcionalne, cjelovite i jedinstvene Bosne i Hercegovine koja poštuje načela federalizma, decentralizacije, supsidijarnosti te legitimne zastupljenosti triju konstitutivnih naroda.

Vlada Republike Hrvatske pridaje posebnu važnost zaštiti ustavnih i zakonskih prava hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini. U tom smislu, nastavlja pružati kontinuiranu, nedvosmislenu i snažnu podršku aktivnostima i projektima koji izravno utječu na poboljšanje položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini kao jednog od triju ravnopravnih konstitutivnih naroda.

Tijekom 2023. godine, Vlada je svoje aktivnosti usmjerila na ispunjavanje tri temeljna cilja:

1. **Snažna potpora europskoj perspektivi Bosne i Hercegovine** radi donošenja odluke o otvaranja pristupnih pregovora, za što se Hrvatska proteklih godina ustrajno zalagala.
2. **Unaprjeđenje gospodarske, prometne, energetske i prekogranične suradnje** potvrđuje dosadašnje prijateljske odnose dviju zemalja i spremnost na daljnje jačanje i proširenje suradnje na svim područjima.
3. **Osiguranje stabilnosti i funkcionalnosti Bosne i Hercegovine**, što je u interesu konstitutivnih naroda i građana BiH, uz kontinuiranu podršku Hrvatima u pogledu njihovih prava i legitimne zastupljenosti u svim granama vlasti.

Na redovnim i izvanrednim sastancima Europskoga vijeća te sastancima na marginama tijekom 2023. godine, predsjednik Vlade nastavio je dijalog s europskim čelnicima, često se zalažući za europski put Bosne i Hercegovine. Kontinuirano su prenošena stajališta o potrebi otvaranja pristupnih pregovora Europske unije s BiH kao najboljeg okvira daljnje političke stabilizacije i gospodarskog razvoja BiH. Također, redovito su prenošena stajališta o potrebi provedbe izborne reforme radi postizanja pune ravnopravnosti Hrvata u BiH i osiguranja uvjeta za njihovu legitimnu zastupljenost.

Predsjednik Vlade održao je velik broj susreta sa šefovima država i vlada europskih i drugih država, s najvišim europskim dužnosnicima – predsjednikom Europskog vijeća, predsjednicom Europske komisije i predsjednicom Europskog parlamenta – kao i s visokim predstavnikom za Bosnu i Hercegovinu. Poruke potpore europskom putu BiH te ravnopravnosti Hrvata u BiH dosljedno je zagovarao i na sjednicama Vlade, pred Hrvatskim saborom, na međunarodnim i regionalnim skupovima, kao i u izjavama za hrvatske, bosanskohercegovačke, regionalne, europske i druge strane medije. Tijekom cijele godine održavani su i redoviti sastanci i konzultacije s državnim i drugim dužnosnicima u Bosni i Hercegovini.

Predsjednik Vlade redovito se sastajao s predstavnicima hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, posebno sa zamjenikom predsjedatelja/predsjedateljem Doma naroda Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine i predsjednikom Hrvatskog narodnog sabora Draganom Čovićem, s predsjedateljicom Vijeća ministara BiH Borjanom Krišto, te s brojnim drugim hrvatskim političkim predstavnicima. U okviru unaprjeđenja dijaloga i suradnje, predsjednik Vlade održao je i bilateralne sastanke s članovima Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Željkom Cvijanović i Denisom Bećirovićem.

Najvažniji trenutak u 2023. godini dogodio se na sastanku Europskog vijeća u prosincu. Uz snažno zalaganje Hrvatske, usvojen je zaključak o otvaranju pristupnih pregovora s Bosnom i Hercegovinom nakon postizanja potrebnog stupnja usklađenosti s kriterijima za članstvo. Također, pozvana je Europska komisija da najkasnije do ožujka 2024. godine pripremi izvješće o napretku na europskom putu. Ova odluka predstavljala je dodatni poticaj Vijeću ministara BiH i predsjedateljici Borjani Krišto da u narednim mjesecima dovrše nekoliko ključnih reformi. Za Hrvatsku, odluka o otvaranju pristupnih pregovora s BiH bila je jedan od najvažnijih vanjskopolitičkih i strateških ciljeva u 2023. godini.

Vlada je u 2023. godini bila pokrovitelj obilježavanja:

- IX. Festivala klapske pisme Posušje
- 16. tradicionalnog pokladnog prela
- 28. Dana hrvatskog filma „Ivo Gregurević“
- Desete revije tradicijske odjeće i izbor najljepše Hrvatice u narodnoj nošnji izvan Republike Hrvatske

Najznačajnije aktivnosti:

- **30. siječnja 2023.** predsjednik Vlade sastao se s predsjednikom Hrvatske demokratske zajednice Bosne i Hercegovine i Hrvatskog narodnog sabora BiH Draganom Čovićem. Razgovarali su o svim procesima koji slijede nakon potvrde novog Vijeća ministara BiH i daljnjim reformskim procesima nakon stjecanja kandidatskog statusa BiH. Predsjednik Vlade istaknuo je potrebu žurnog formiranja vlasti na svim razinama u BiH, osobito Federaciji, kako bi se osigurala funkcionalnost svih institucija i države. Naglasio je kako politički predstavnici u BiH trebaju što skorije otvoriti temu izbornog zakonodavstva kako bi se osigurala ravnopravnost sva tri konstitutivna naroda, osobito Hrvata kao najmalobrojnijeg. Dodao je kako očekuje kvalitetnu i učinkovitu suradnju Vlade RH i Vijeća ministara po nizu tema koji povezuju Hrvatsku i BiH.

- **4. veljače 2023.** predsjednik Vlade sudjelovao je na XI. Zasjedanju Hrvatskog narodnog Sabora BiH u Mostaru, gdje je istaknuo kako će Hrvatska nakon ulaska u Schengen nastojati olakšati suradnju na granici s BiH. Pozvao je na što skorije ustrojavanje nove vlasti u Federaciji BiH kako bi se u cijelosti proveli rezultati izbora, a BiH postala stabilna i funkcionalna država, što očekuju i administracije Europske unije i Sjedinjenih američkih država. Predsjednik Vlade je najavio nastavak potpore tamošnjim Hrvatima u pogledu identiteta, prava i legitimne zastupljenosti u vlasti.
- **16. veljače 2023.** predsjednik Vlade primio je u Banskim dvorima predsjedateljicu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Borjanu Krišto, kojoj je čestitao na izboru i zaželio puno uspjeha u radu, reformskim procesima i napretku na europskom putu. Predsjednik Vlade naglasio je snažnu političku volju hrvatske vlade za unaprjeđenjem dobrosusjedskih i prijateljskih odnosa s BiH, u političkom, gospodarskom, kulturnom i svim drugim aspektima suradnje. Ponovio je kako je reforma izbornog zakonodavstva unutarnje pitanje BiH za koje su zadužene političke stranke i institucije u toj zemlji, no istaknuo je da je u zadnjih nekoliko izbornih ciklusa praksa pokazala da je hrvatskom narodu onemogućen izbor svog legitimnog predstavnika.
- **16. ožujka 2023.** predsjednik Vlade održao je sastanak u Banskim dvorima s predsjedateljicom Predsjedništva Bosne i Hercegovine, Željkom Cvijanović. Predsjednik Vlade ponovio je podršku daljnjem europskom putu BiH te naglasio važnost održavanja pozitivnog ozračja i usmjerenosti na ispunjavanje daljnjih reformi na dobrobit svih građana i konstitutivnih naroda u BiH. Izrazio je zadovoljstvo jačanjem suradnje i intenziviranjem kontakata na visokoj razini.
- **1. i 2. svibnja 2023.** predsjednik Vlade boravio je u dvodnevnom posjetu Mostaru gdje se sastao s Borjanom Krišto i Draganom Čovićem, kao i mostarsko-duvanjskim biskupom Petrom Palićem. Razgovarali su o aktualnim političkim pitanjima te o podršci hrvatske Vlade projektima važnim za hrvatski narod u BiH. Predsjednik Vlade izrazio je zadovoljstvo što je Bosna i Hercegovina, nakon političkih blokada, konačno dobila vlast na federalnoj razini. Istaknuo je potrebu za žurnim nastavkom razgovora političkih aktera o izornoj reformi u interesu stabilnosti i funkcionalnosti čitave BiH. Naglasio je da Hrvatska ostaje najsnažniji partner BiH i da će je nastaviti podržavati na njezinom europskom putu. Predsjednik Vlade sudjelovao je i na otvaranju 24. Međunarodnog sajma gospodarstva u Mostaru, gdje je istaknuo da je za gospodarski napredak BiH ključna politička stabilnost.
- **11. svibnja 2023.** predsjednik Vlade održao je sastanak u Banskim dvorima s Denisom Bećirovićem, članom Predsjedništva Bosne i Hercegovine iz reda bošnjačkog naroda. Razgovarali su o predstojećim koracima važnima za ubrzanje europskog puta BiH nakon stjecanja statusa kandidata za članstvo u Europskoj uniji, za što se Hrvatska snažno založila na europskoj razini. Predsjednik Vlade dodao je da je Hrvatskoj u interesu stabilna i funkcionalna BiH s kojom će nastaviti graditi partnerske i prijateljske odnose.
- **20. lipnja 2023.** u Zagrebu je održana treća zajednička sjednica Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine. Cilj sjednice bio je nastavak iskrenog, kontinuiranog i ustrajnog partnerstva između Bosne i Hercegovine i Hrvatske u svim aspektima suradnje. Raspravljalo se o 33 točke dnevnog reda, a pod temom "razno"

otvorena su sva pitanja od interesa za obje države. Sjednica je bila koncipirana u tri tematske cjeline: snažna potpora europskoj perspektivi BiH, unaprjeđenje gospodarske, prometne, energetske i prekogranične suradnje, te osiguranje stabilnosti i bolje funkcioniranje BiH u interesu svih njezinih konstitutivnih naroda i građana.

- **6. srpnja 2023.** predsjednik Vlade sudjelovao je u Orašju na svečanosti otvaranja Konzulata Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini. Tom prilikom izrazio je zadovoljstvo što Bosna i Hercegovina, uz Veleposlanstvo u Sarajevu, dobiva šesti konzulat Republike Hrvatske sa sjedištem u Orašju. Ocijenio je to kao još jednu poruku podrške, prijateljstva, brige i posvećenosti Hrvatima kao konstitutivnom narodu u BiH, ali i signal želje za daljnjim unaprjeđivanjem političkih i gospodarskih odnosa između dvije države.
- **8. srpnja 2023.** predsjednik Vlade je na marginama 16. Dubrovnik foruma održao bilateralni sastanak s visokim predstavnikom za Bosnu i Hercegovinu, Christianom Schmidtom. Razgovarali su o budućnosti BiH, koja se treba temeljiti na ravnopravnosti triju konstitutivnih naroda i njihovoj legitimnoj zastupljenosti.
- **16. listopada 2023.** predsjednik Vlade sudjelovao je na sastanku na vrhu Berlinskog procesa u Tirani. Ključne teme bile su suradnja zemalja jugoistočne Europe, njihova europska perspektiva, bolja ekonomska konvergencija te potpora Europske komisije s paketom vrijednim 2,1 milijardu eura za razlučite projekte. Predsjednik Vlade istaknuo je da europski put zemalja jugoistoka Europe nema alternativu. Na marginama sastanka, razgovarao je s predsjedateljicom Vijeća ministara, Borjanom Krišto, koja ga je izvijestila o zakonodavnoj proceduri u BiH. Predsjednik Vlade ponovno je naglasio snažnu podršku Hrvatske Bosni i Hercegovini na njezinom putu prema EU, istaknuvši potrebu ispunjavanja kriterija, osobito onih osam točaka koje su 2022. godine stavljene u zaključke Europskog vijeća.
- **19. listopada 2023.** predsjednik Vlade boravio je u radnom posjetu Bosni i Hercegovini. U Sarajevu se sastao s predsjedateljicom Vijeća ministara Bosne i Hercegovine, Borjanom Krišto, kojoj je čestitao na značajnom napretku u funkcionalnosti zemlje. Izrazio je zadovoljstvo da Bosna i Hercegovina pokazuje institucionalnu stabilnost i time jača svoj kredibilitet na europskom putu. Naglasio je napredak u ekonomskim odnosima dviju zemalja i potrebu usvajanja dodatnih zakona radi što skorijeg otvaranja pristupnih pregovora. Također su razgovarali o unaprjeđenju suradnje na području suzbijanja nezakonitih migracija i zbrinjavanju nuklearnog otpada u vojarni Čerkezovac na Trgovinskoj gori, koji će ostati na snazi do 2028. godine. Tijekom boravka u Bosni i Hercegovini, predsjednik Vlade susreo se i s predstavnicima Zastupničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, naglasivši važnost političkog dogovora o izbornom zakonu.
- **14. prosinca 2023.** predsjednik Vlade sudjelovao je na sastanku Europskog vijeća u Bruxellesu, gdje je, uz snažno zalaganje Hrvatske, postignut dogovor o otvaranju pristupnih pregovora s Bosnom i Hercegovinom nakon što Europska komisija pripremi izvješće o napretku u ožujku 2024. godine. Predsjednik Vlade istaknuo je da je ovaj dogovor sjajan poticaj Vijeću ministara BiH i predsjedateljici Borjani Krišto da naprave još nekoliko važnih koraka. Napomenuo je da je ovo Vijeće ministara BiH u posljednjih godinu dana postiglo više nego cijeli prethodni sastav Vijeća ministara u četiri godine.

Aktivnosti Ministarstva vanjskih i europskih poslova

Tijekom 2023. godine Bosna i Hercegovina je i nadalje bila među prioritetima hrvatske vanjske politike.

Pored uobičajenog rada na bilateralnim odnosima s Bosnom i Hercegovinom te zalaganja za dobrobit i ravnopravnost Hrvata, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova je tijekom 2023. godine bilo posebno fokusirano na pitanje europskog napretka Bosne i Hercegovine.

Napredak Bosne i Hercegovine na europskom putu najbolja su prilika da ta zemlja ostvari političku stabilnost, gospodarski napredak, bolji životni standard te više standarde na svim društvenim područjima, posebice u pravosuđu. Time se stvaraju uvjeti za dugoročan opstanak i prosperitet Hrvata, kao i svih drugih građana.

Također, u interesu je Republike Hrvatske da sve njezine susjedne države usvajaju europske standarde te u konačnici postanu članice Europske unije, što će olakšati poslovanje, putovanja i svekoliku suradnju s tim državama. Članstvo država jugoistočne Europe u Europskoj uniji ima i svoju sigurnosnu dimenziju jer doprinosi političkoj stabilnosti te olakšava kontrolu migracijskih kretanja.

Predstavnici Ministarstva vanjskih i europskih poslova su aktivno sudjelovali na sastancima Vijeća za vanjske poslove Europske unije kao i Vijeća za opće poslove u čijoj nadležnosti se nalazi pitanje proširenja te su promicali rješenja koja su povoljna za Bosnu i Hercegovinu. Ministarstvo je također, u suradnji sa Stalnim predstavništvom Republike Hrvatske pri EU, pripremalo upute i stajališta za priprema tijela Vijeća (radne skupine, Politički i sigurnosni odbor te Odbor stalnih predstavnika). Vezano uz pripremu sastanaka Europskog vijeća na kojima se raspravljalo i o Bosni i Hercegovini, Ministarstvo je blisko surađivalo s Uredom predsjednika Vlade.

Glavni cilj tog djelovanja je bilo promicati pozitivne odluke EU i stavove spram Bosne i Hercegovine kako bi, nakon što je ona stekla kandidatski status u prosincu 2022., također otvorila i pristupne pregovore. Potonje je ostvareno u ožujku 2024., čemu je Republika Hrvatska, odnosno predsjednik Vlade osobito pridonio.

Ministar te drugi dužnosnici i službenici ministarstva su koristili gotovo svaki sastanak s europskim i drugim partnerskim i prijateljskim državama kako bi promicao europski put Bosne i Hercegovine uz naglašavanje kako je bez ravnopravnosti sva tri konstitutivna naroda teško ostvariti istinsku političku stabilnost, bez čega je dugoročni napredak nezamisliv. Također je ukazivano na važnost izborne reforme koja je temelj političke stabilnosti.

Spomenuto djelovanje bilo je osnaženo uz suradnju s grupom država tzv. „Prijatelja zapadnog Balkana“ (Slovenija, Austrija, Italija, Češka, Slovačka) unutar koje je Hrvatska u jesen 2023. pokrenula inicijativu kojom je zacrtan put prema odluci EU o otvaranju pregovora za članstvo s BiH, ali i suradnjom s drugim zemaljama članicama Europske unije koje uviđaju ispravnost i

vjerodostojnost stavova Republike Hrvatske za ostvarenje ciljeva Europske unije na zapadnom Balkanu.

Na sastancima s dužnosnicima iz Bosne i Hercegovine konstantno se poticala konstruktivna suradnja i razumijevanje između pripadnika tri konstitutivna naroda te se isticala važnost političke stabilnosti kao preduvjeta svakog drugog napretka. U tom pogledu svakom prigodom isticala se nužnost da se kroz izmjene Izbornog zakona stvore uvjeti koji će Hrvatima omogućiti da biraju predstavnike koji će imati izborni legitimitet i da se takva vrsta diskriminacije u izbornom procesu ukloni.

Republika Hrvatska je također aktivno sudjelovala i isticala prijedloge prilikom rasprava o Bosni i Hercegovini u Vijeću sigurnosti Ujedinjenih naroda (prilikom redovite rasprave o izvješću visokog predstavnika o stanju u Bosni i Hercegovini), Vijeću Europe (prilikom rasprava o provedbi presuda Europskog suda za ljudska prava u grupi predmeta „Sejdić-Finci“), Organizaciji za europsku sigurnost i suradnju i drugima.

Na prijedlog Ministarstva, Vlada je u lipnju 2023. imenovala supredsjedateljicu i članove Zajedničkog povjerenstva za praćenje provedbe Ugovora o europskom partnerstvu s Bosnom i Hercegovinom. Time je s hrvatske strane iskazana spremnost na još snažniju provedbu tog Ugovora, što dobiva dodatni značaj nakon što je Bosna i Hercegovina stekla kandidatski status i nakon što su otvoreni pristupni pregovori.

Pored ove političke dimenzije, Ministarstvo je pružalo potporu Hrvatima i cjelokupnoj Bosni i Hercegovini kroz projekte razvojne i humanitarne pomoći, kroz prijenos znanja na području europskih integracija što je detaljnije prikazano u nastavku Izvješća

Tijekom 2023. godine ostvareni su sljedeći bilateralni susreti i posjeti na ministarskoj i dužnosničkoj razini:

- **21. veljače 2023.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman sastao se s ministarom vanjskih poslova Bosne i Hercegovine Elmedinom Konakovićem u Zagrebu. Prilikom ovog sastanka ministri su razgovarali o jačanju suradnje između Hrvatske i Bosne i Hercegovine, produbljivanju gospodarske suradnje, prometne i energetske povezanosti, suradnje na području zaštite okoliša, kao i suradnje u multilateralnim formatima. Također su razgovarali o pitanjima od zajedničkog interesa poput izgradnje Južne interkonekcije plinskih transportnih sustava i jadransko-jonske autoceste. Ministar Grlić Radman je naglasio da se nada da će Bosna i Hercegovina, sukladno sporazumu vladajuće koalicije, uspješno provesti reformu izbornog zakonodavstva, što je važno iz aspekta europskih integracija, kao i iz aspekata funkcionalnosti i političke stabilnosti države, kao i ravnopravnosti Hrvata kao konstitutivnog naroda u Bosni i Hercegovini.
- **24. svibnja 2023.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman sudjelovao je u Sarajevu na 8. Godišnjem forumu Strategije Europske unije za jadransku

i jonsku regiju u okviru predsjedanja Bosne i Hercegovine Strategijom (EUSAIR) i Jadransko-jonskom inicijativom (JJI). Na Forumu ministar je sudjelovao na panelu na visokoj razini posvećenom proširenju EU-a pod naslovom: Uloga JJI i EUSAIR-a u ubrzanju procesa europskih integracija. Hrvatska je uvijek bila najveći zagovornik procesa proširenja Europske unije, utemeljenog na dobro strukturiranom, učinkovitom i poštenom pristupnom procesu koji se temelji na utvrđenim kriterijima i načelu pojedinačnih postignuća.

- **28. svibnja 2023.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman sudjelovao je na kao izaslanik hrvatske vlade na komemoraciji za žrtve bleiburške tragedije i križnog puta hrvatskog naroda u Radimlji, općina Stolac.
- **28. srpnja 2023.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman boravio je u Širokom Brijegu gdje je održano svečano uručenje ugovora o financiranju u sklopu Programa prekogranične suradnje između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine za 2023. godinu. Na svečanom uručanju nazočili su i predsjednik Hrvatskog narodnog sabora BiH Dragan Čović, ministar regionalnog razvoja i fondova Europske unije Šime Erlić, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zvonko Milas, predsjednik Vlade Županije Zapadnohercegovačke Predrag Čović te gradonačelnik grada Širokog Brijega Miro Kraljević.
- **19. kolovoza 2023.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman sudjelovao je kao izaslanik predsjednika Vlade na obilježavanju Europskog dana sjećanja na žrtve svih totalitarnih i autoritarnih režima u Bilama kod Mostara.
- **14. rujna 2023.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman susreo se u Zagrebu s banjolučkim biskupom Franjom Komaricom. Teme ovog susreta bile su podrška Republike Hrvatske Hrvatima u BiH, čuvanje hrvatskog nacionalnog i kulturnog identiteta, kao i europski put Bosne i Hercegovine. Biskup Franjo Komarica je na kraju sastanka zahvalio ministru Grlić Radmanu na njegovom zalaganju za Hrvate u Bosni i Hercegovini, i naglasio kako je položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini bitan za njezinu sigurnost, stabilnost i funkcioniranje, kao i za prijateljski odnos s Republikom Hrvatskom.
- **3. i 4. listopada 2023.** na hrvatsku inicijativu organiziran je posjet grupe dužnosnica u tzv. Salzburg formatu Bosni i Hercegovini. Riječ je o ministricama/zamjenicama ministara/državnim tajnicama koje predstavljaju svoje države u Vijeću EU za opće poslove, koje se, među ostalim, bavi pitanjem proširenja i priprema sastanke Europskog vijeća. Hrvatsko izaslanstvo je predvodila državna tajnica Andreja Metelko-Zgombić. Cilj posjeta je bio da se dužnosnice na licu mjesta upoznaju s političkom situacijom u BiH, njezinim napretkom na europskim reformama te da izraze potporu daljnjem napretku u procesu.

- **24. studenog 2023.** ministar vanjskih i europskih poslova Gordan Grlić Radman boravio je u radnom posjetu Bosni i Hercegovini. Tijekom svog radnog posjeta BiH susreo se s ministrom vanjskih poslova BiH Elmedinom Konakovićem. Po završenom sastanku s ministrom Konakovićem ministar Grlić Radman izjavio je kako će Hrvatska podržati nastojanja BiH da što prije otvori pregovore o članstvu u Europskoj uniji, a tijekom pregovaračkog procesa spremna joj je pružiti svu potrebnu stručnu i tehničku potporu. Istakao je kako Hrvatska trajno brine za stabilnost zapadnog Balkana, pa tako i BiH, pritom dosljedno promovirajući politiku suradnje i partnerstva uz želju za jačanjem dobrosusjedskih odnosa. Ministar Grlić Radman u Sarajevu se susreo s predsjedateljicom Vijeća ministara BiH Borjanom Krišto te članovima zajedničkog povjerenstva oba doma parlamenta BiH za europske integracije.

Projekti razvojne suradnje i humanitarne pomoći tijekom 2023. godine

U okviru svog vanjskopolitičkog djelovanja, a napose razvojno-humanitarnog, Hrvatska posebnu pozornost posvećuje Bosni i Hercegovini koja je već nekoliko godina **na prvom mjestu po dodijeljenoj bilateralnoj razvojnoj pomoći RH**. Tijekom 2022. godine, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova ostvarilo je humanitarne i razvojne projekte kojima se potiče osnaživanje gospodarskog i zdravstvenog sektora, obnova lokalne infrastrukture te niz društveno korisnih programa u partnerskoj suradnji organizacija civilnog društva iz RH i BiH.

Ministarstvo je u suradnji s Regionalnim programom za jugoistočnu Europu Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD) pripremio projekt podrške digitalnoj transformaciji malih i srednjih poduzeća u zemljama Zapadnog Balkana, temeljem kojeg je Vlada RH 4. listopada 2023. godine donijela Odluku o doprinosu OECD-u za provedbu Projekta digitalne i zelene tranzicije malih i srednjih poduzeća na Zapadnom Balkanu u iznosu od 1,2 milijuna eura.

Cilj projekta je stvoriti poticajno okruženje za uspješnu digitalizaciju i inovacijsku transformaciju malih i srednjih poduzeća (MSP) zemalja u jugoistočnoj Europi, a temelji se na dugogodišnjem iskustvu OECD-a u provođenju dubinskih analiza politika i pružanju savjetovanja o gospodarskoj politici zemalja Zapadnog Balkana kroz tri glavna područja djelovanja: 1) platforma za dijalog među digitalnim gospodarstvima; 2) internacionalizacija putem e-trgovine; 3) potražnja i ponuda poslovnih usluga za digitalizaciju MSP-ova.

Projekti međunarodne razvojne suradnje organizacija građanskog društva

Na temelju Javnog poziva za financiranje projekata međunarodne razvojne suradnje organizacija civilnoga društva, MVEP je dodijelilo 70.000 eura za projekt poticanja žena u odgojno-obrazovnom sustavu BiH za razvijanje inovativnih poduzetničkih ideja kroz edukaciju o provedbi EU projekata.

Također, dodatna tri projekta ukupne vrijednosti oko 160.000 eura svoje provedbene aktivnosti, osim u drugim zemljama jugoistočne Europe, provode i u BiH. Riječ je o aktivnostima kao što

su izgradnja financijskih i nefinancijskih kapaciteta za održivi rast; osposobljavanje i obrazovanje žena u području održivog razvoja i kružnog gospodarstva; prijenos znanja o demokraciji i socijalnim uslugama kroz poticanje edukativnih, kulturnih i sportskih aktivnosti.

Projekt Ureda visokog predstavnika (OHR) „Program stipendiranja za mlade pripravnike“

OHR je razvio jednogodišnji pilot-projekt „Program stipendiranja za mlade pripravnike“ s ciljem zapošljavanja pet mladih diplomanata prava i nositelja poslijediplomskih zvanja iz političkih znanosti i međunarodnih odnosa, koji će biti zaposleni u OHR-ovom pravnom ili političkom odjelu i primarno se baviti unutarnjim pitanjima poput vladavine prava, borbe protiv korupcije, integritetom izbora te jačanjem institucija BiH. RH podržala je navedeni projekt sa 100.000 eura u okviru programa „Partnerstvo za razvojnu suradnju“ Vlade Sjedinjenih Američkih Država (*Development Cooperation Partnership – DCP*). Državno tajništvo Vlade SAD-a program DCP provodi od 2012. godine u partnerskim državama jugoistočne Europe, Euroazije i srednje Azije, u suradnji s Vladama donatorima iz srednje i istočne Europe, državama članicama EU-a. Vlada SAD-a i europski donatori sufinanciraju prihvaćene projekte s udjelom 50% - 50%.

Humanitarna pomoć

Odlukom Vlade RH od 30. ožujka 2023. godine, Ministarstvo je dodijelio dodatnu financijsku potporu u iznosu od 50.000 eura za obnovu i opremanje potresom oštećene Osnovne škole u Stocu (obnova drugog dijela vanjske fasade i opremanja informatičkog kabineta škole).

Prijenos znanja na području europskih integracija

U sklopu rada Službe za prijenos znanja, Ministarstvo pruža tehničku pomoć zemljama u tranziciji fokusirajući se na prijenos znanja hrvatskih stručnjaka koji su sudjelovali u pretpristupnom procesu Republike Hrvatske Europskoj uniji. Služba za prijenos znanja je od 2012. provela velik broj aktivnosti u suradnji s institucijama Bosne i Hercegovine, na kojima je educirano više od 2000 sudionika s nacionalne i lokalne razine.

Tijekom 2023. godine Ministarstvo je nastavilo educirati službenike tijela državne uprave Bosne i Hercegovine u različitim područjima pregovora s fokusom na pripreme za pretpristupne pregovore s EU i pregovarački okvir u dva ključna klastera: Temeljna načela i Zeleni plan; te edukacije o digitalizaciji procesa, financijama, prometnoj politici i slobodi kretanja radnika.

- Hrvatski stručnjaci izradili su analizu i prijedlog poboljšanja nacrtu teksta dokumenta „Izvjješće o statusu Bosne i Hercegovine u ispunjavanju 14 ključnih prioriteta“. Cilj ove aktivnosti bilo je unaprjeđenje sadržaja dokumenta, koji na sažet i razumljiv način opisuje postignuća institucija BiH u procesu europskih integracija, s naglaskom na ostvarene ciljeve usvojenih zakona i podzakonskih akata, akcijskih planova i procesa reformi kao uvjeta za ispunjavanje 14 prioriteta EK.

- U 2023. osmišljen je projekt bilateralne tehničke pomoći „Podrška procesu EU integracija BiH“ s ciljem podrške reformskih procesa i sveobuhvatne pripreme za pretprijetne pregovore s EU prema iskustvu RH. Projekt kojim će se unaprijediti administrativni kapaciteti javnih službi BiH provodi se u partnerstvu s Direkcijom za europske integracije Vijeća ministara BiH. Aktivnosti su usmjerene na predstavljanje praktičnih aspekata koordinacije EU pregovora, kako bi se predstavnici pregovaračkih skupina na svim razinama što bolje pripremili za svaku fazu pregovora. Dodatno, kroz radionice i praktične primjere, pregovarački timovi BiH obučit će se za izradu dokumenata i oblikovanje pregovaračkih pozicija, tumačenje dokumenata, poruka i izvješća EU institucija, te izradu strateških planova.
- U suradnji s njemačkom agencijom za međunarodni razvoj (GIZ), a uz potporu Službe za prijenos znanja, ostvareno je sudjelovanje stručnjakinje MVEP-a na regionalnoj konferenciji o uspostavi digitalnih rješenja u procesu usklađivanja zakonodavstva „Digitalizacija procesa usklađivanja s pravnom stečevinom EU“ u prosincu 2023. godine u Sarajevu. Predstavljeno je hrvatsko iskustvo digitalizacije procesa koji doprinosi modernizaciji i digitalizaciji javne uprave RH te olakšava interne radne procese.
- U studenom 2023. godine održan je virtualni seminar „Investicijski fondovi i društva za upravljanje“ na kojem je predstavljeno hrvatsko iskustvo usklađivanja zakonodavstva u dijelu Poglavlja 9 (Financijske usluge). Program u kojem su predstavljena područja upravljanja alternativnim investicijskim fondovima bio je namijenjen službenicima javne uprave koji se bave financijskim pitanjima iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Sjeverne Makedonije.
- U listopadu 2023. godine održana je Međunarodna radionica na temu učinkovitog upravljanja otpadom, natjecajima i mogućnostima koji stoje na raspolaganju lokalnim zajednicama kada su u pitanju projekti prikupljanja otpada. Programom je predstavljeno iskustvo i dobra praksa hrvatskih stručnjaka iz Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije RH, Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost RH, Sveučilišta u Dubrovniku i lokalne zajednice. Sudionici su između ostalih bili i predstavnici Bosne i Hercegovine, s ciljem jačanja kapaciteta za ispunjavanje kriterija u okviru poglavlja 27 - Okoliš.
- U lipnju 2023. godine održano je jubilarno dvadeseto izdanje Ljetne škole europskih integracija pod nazivom European Leadership Programme „The main updates on the EU policies“ za državne službenike srednje rukovodeće razine iz zemalja jugoistočne Europe (između kojih i predstavnike BiH). Tijekom četiri intenzivna dana hrvatski stručnjaci predstavili su teme političkog i institucionalnog ustroja EU-a, nove pregovaračke metodologije EU, zastupanja nacionalnih interesa u Vijeću EU-a, politike okoliša i klimatskih promjena, proširenja Eurozone, brendiranja, komuniciranja i javnog govorenja u kriznim situacijama, reforme javne uprave, usmenog i pismenog komuniciranja u EU poslovima, migracija, kibernetičke sigurnosti.
- U travnju 2023. godine održan je virtualni seminar iz područja poglavlja 14 (Prometna politika) „Daljnje otvaranje tržišta željezničkih usluga i interoperabilnost željezničkog sustava unutar EU“ za službenike javne uprave Bosne i Hercegovine, Srbije, Crne Gore i Sjeverne Makedonije. Hrvatsko iskustvo predstavili su službenici Sektora za

željezničku infrastrukturu Ministarstva mora, prometa i infrastrukture s ciljem potpore Republike Hrvatske unaprjeđenju zakonodavnog okvira država susjedstva u području prometne politike i daljnji razvoj i otvaranje tržišta željezničkog prijevoza putnika i roba.

- U ožujku 2023. godine proveden je virtualni trening u području Pregovaračkog poglavlja 2 – Slobodno kretanje radnika namijenjenog resornim predstavnicima zemalja jugoistočne Europe, između ostalih i predstavnicima BiH. Fokus edukacije bio je na predstavljanju hrvatskog iskustva sudjelovanja u EURES mreži (Europska služba za zapošljavanje), praksama u pristupu tržištu rada, izradi hodograma aktivnosti potrebnih za uvođenje EURES-a te ispunjavanju normativnih, administrativnih i tehničkih uvjeta.

Republika Hrvatska je u razdoblju od 2014. do 2023. godine sudjelovala u **osam twinning projekta** u BiH kao vodeći ili mlađi partner ili upućivanjem kratkoročnih stručnjaka, iz područja vladavine prava, borbe protiv korupcije, priznavanja visokoškolskih kvalifikacija, parlamentarne dimenzije EU procesa, reforme statističkog sustava, jačanja institucionalnih kapaciteta za priznavanje kvalifikacija za visoko obrazovanje, kibernetičke sigurnosti i politike oporezivanja.

Trenutno je aktivan 1 projekt:

“Potpora Europske unije (EU) u izgradnji kapaciteta i postupnom usklađivanju s pravnom stečevinom Europske unije u veterinarskom sektoru Bosne i Hercegovine“, vrijednost: 3,5 milijuna eura, provedba 48 mjeseci, u kojem je Ministarstvo poljoprivrede RH mlađi partner u konzorciju s Francuskom i Austrijom.

Gospodarska suradnja

Robna razmjena između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine je u 2023. iznosila 3,6 milijardi eura (smanjenje od 8,5% u odnosu na prethodnu godinu). Hrvatski izvoz u BiH je iznosio 2,3 milijarde eura (smanjenje od 7,9%). Hrvatski uvoz iz BiH iznosio je 1,3 milijarde eura (smanjenje od 9,7%). BiH je u 2023. bila peti trgovinski partner RH te se od ukupne robne razmjene RH sa svijetom 5,8% odnosi na razmjenu s BiH. U ukupnoj robnoj razmjeni RH i BiH u 2023. godini RH je ostvarila suficit u iznosu od 1,02 milijarde eura.

Razmjena usluga: Hrvatski prihodi od razmjene usluga s Bosnom i Hercegovinom su u 2023. iznosili 421,7 mil eura (uglavnom se to odnosi na prihode od turizma, telekomunikacijskih, računalnih i informacijskih usluga i usluga povezanih s trgovinom, tehničkim i ostalim poslovnim uslugama). Hrvatski rashodi od razmjene usluga s Bosnom i Hercegovinom su u 2023. iznosili 733,5 milijuna eura (uglavnom se to odnosi na rashode od turizma, usluga oplemenjivanja i usluga prijevoza).

Ulaganja: Ukupna ulaganja iz RH u BiH su do 2023. iznosila 1,42 mld eura, što je udjel od 21,8% u ukupnim izravnim ulaganjima iz RH u inozemstvo koja su kroz to razdoblje dosegla

6,52 mld eura, odnosno BiH svrstava na drugo mjesto hrvatskih ulaganja u inozemstvo. Ukupna ulaganja iz BiH u RH su do 2023. iznosila 648,4 mil eura, što je udjel od 1,4% u ukupnim stranim ulaganjima u RH, koja su kroz to razdoblje dosegla 45,22 mld eura te je BiH po visini stranih ulaganja u RH na šesnaestom mjestu.

Turizam: Hrvatsku je u 2023. posjetilo 528 600 turista iz BiH (povećanje od 15,3%), koji su ostvarili 2,7 mil noćenja (10,8% više) što čini 2,54% ukupnog broja noćenja stranih turista u RH.

Aktivnosti Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske provodi četiri programa potpore kojima jača položaj i unaprjeđuje kvalitetu svakodnevnog života Hrvata u Bosni i Hercegovini:

- Program financiranja obrazovnih, znanstvenih, kulturnih, zdravstvenih, poljoprivrednih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini
- Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan RH
- Program stipendiranja studenata
- Program potpore strateškim institucijama Hrvata u Bosni i Hercegovini

Program financiranja obrazovnih, znanstvenih, kulturnih, zdravstvenih, poljoprivrednih, i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini

I u 2023. godini, Vlada Republike Hrvatske nastavila je podupirati programe i projekte značajne za unaprjeđenje kvalitete života i osiguravanje uvjeta za održivi ostanak Hrvata u Bosni i Hercegovini, ali i stvaranje platforme za razvoj čitave zemlje. Tako je u 2023. godini osigurano **5.000.000,00 eura** za programe i projekte temeljem Javnog natječaja za financiranje obrazovnih, znanstvenih, kulturnih, zdravstvenih, poljoprivrednih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini. Javni natječaj za financiranje obrazovnih, znanstvenih, kulturnih, zdravstvenih, poljoprivrednih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini za 2023. godinu, Središnji državni ured raspisao je 17. travnja 2023. godine.

Vlada Republike Hrvatske je na 239. sjednici održanoj 27. srpnja 2023. godine donijela Odluku o raspodjeli sredstava za financiranje obrazovnih, znanstvenih, kulturnih, zdravstvenih, poljoprivrednih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2023. godinu u iznosu od **5.000.000,00 eura**, a ista se raspoređuju za:

- 6 programa i projekata iz područja zdravstva – 810.000,00 eura
- 20 programa i projekata iz područja obrazovanja i znanosti – 1.345.000,00 eura
- 27 programa i projekata iz područja kulture – 1.103.500,00 eura
- 22 programa i projekata iz ostalih područja – 1.133.000,00 eura
- 85 programa i projekata iz područja poljoprivrede – 608.500,00 eura

Obrazovanje i znanost - obrazovanje, kao temelj prosperitetne budućnosti jednog naroda, jedno je od najvažnijih područja koje se kontinuirano i sustavno podupire. Gradnjom novih, kao i uređenjem te dodatnim opremanjem postojećih škola, učeničkih i studentskih domova i sportskih dvorana, osiguravaju se mladima primjereni uvjeti za učenje i studiranje u sredini u kojoj žive, čime ih se potiče i motivira za ostanak u svojoj zemlji. Zato su u području obrazovanja dane potpore za izgradnju, obnovu, rekonstrukciju i opremanje škola u Žepču,

Fojnici, Tomislavgradu, Novom Travniku i Tuzli; izgradnju i adaptaciju dječjih vrtića i predškolskih ustanova u Kupresu i Čapljini i Livnu; te izgradnju i adaptaciju školskih sportskih dvorana i vanjskih terena u Usori, Posušju, Zenici, Mostaru, Orašju i Bihaću.

Zdravstvo i socijalna skrb - dostupna i primjerena zdravstvena i socijalna skrb jedan je od temeljnih uvjeta za održiv ostanak i povratak Hrvata u Bosnu i Hercegovinu. Financirani su projekti izgradnje, opremanja i proširenje bolničkih kapaciteta, kapaciteta domova zdravlja i specijaliziranih medicinskih ustanova, u Novoj Bili, Kiseljaku, Neumu, Grudama i Mostaru.

Kultura - kulturu kao značajnu odrednicu nacionalnog identiteta može se očuvati samo neprekidnom i odgovarajućom skrbi za kulturna dobra od nacionalnog interesa, njegovanjem tradicionalnih manifestacija i vrijednosti koje ta kultura baštini te uvažavanjem svih povijesnih, vjerskih i civilizacijskih činjenica koje se odnose na kulturu onoga dijela hrvatskog naroda koji prebiva na području Bosne i Hercegovine. Dane su i potpore za izgradnju, uređenje i opremanje muzeja, galerija, kulturnih i pastoralnih centara za mlade, knjižnica, crkava u Kreševu, Čitluku, Tomislavgradu, Mostaru, Jajcu, Bosanskom Grahovu, Šamcu, Odžaku, Derventi, Sarajevu, Novom Travniku i Travniku. Isto tako, nastavljena je potpora tradicionalnim manifestacijama poput: „Dani hrvatskog filma Ivo Gregurević“ u Orašju, „Mediteran film festival“ u Širokom Brijegu, „Dani fra Didaka Buntića“ u Čitluku te „Dani Matice hrvatske“ u Mostaru.

Ostala područja - primjerena komunalna infrastruktura u naseljenim mjestima od životne je važnosti za povratak, ali i održivi ostanak Hrvata na tim mjestima. Zbog toga su dane potpore za izgradnju, rekonstrukciju, obnovu vodovodne mreže, sanaciju i asfaltiranja cesta u Ravnom, Dobretićima, Domaljevac-Šamac, Orašju, Doboju, Jajcu, Prijedoru, Livnu, te izgradnju mosta u Vukosavlju. Izgradnja sportskih igrališta/dvorana u Stocu, Širokom Brijegu i Travniku te obnova i izgradnja poduzetničkog inkubatora u Kreševu. Financirani su i projekti uređenja spomen obilježja poginulih hrvatskih branitelja u Bugojnu, Tesliću i Posušju.

Poljoprivreda - u cilju demografske obnove i stvaranja uvjeta održivog ostanka Hrvata diljem BiH kroz zapošljavanje dodijeljena su sredstva za razvoj poljoprivredne proizvodnje, nabava osnovnih stada, mehanizacije, izgradnje objekata, i to za ukupno 85 projekta.

Tijekom 2023. godine završeni su i otvoreni brojni projekti realizirani uz potporu Vlade i Središnjeg državnog ureda. U nastavku navodimo samo najznačajnije:

- Dom za starije i nemoćne osobe - Dr. Ivan Evandelist Šarić, Kiseljak - Lug
- Gradska galerija Ljubuški
- Dom zdravlja Orašje
- Izgradnja poljoprivrednog centra u Livnu

Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Putem Javnog poziva za financiranje posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske koji za cilj ima dodatno promicati veze i jačati suradnju s Hrvatima izvan Republike Hrvatske u 2023. godini dana je potpora za 150 projekata Hrvata u Bosni i Hercegovini – od različitih filmskih, glazbenih i kazališnih festivala, međunarodnih likovnih izložbi, uređenja sportskih igrališta i sakralnih objekata do potpore medijima i portalima na hrvatskom jeziku te opremanju škola informatičkom opremom i knjižnim fondom. Potpora je pružena pojedincima i udrugama u poduzetničkim projektima. Kroz ovaj program nastoji se odgovoriti i na druge potrebe Hrvata u Bosni i Hercegovini poput potpore pojedincima i obiteljima koji se nalaze u teškim socijalno-materijalnim uvjetima. Na taj način, u 2023. godini pružena je potpora za 56 osoba.

Program stipendiranja studenata

Na temelju Odluke o dodjeli stipendija studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske za akademsku godinu 2022/2023. dodijeljeno je 1154 stipendije pripadnicima hrvatskog naroda izvan Hrvatske, od čega 300 stipendija za studente koji studiraju u Hrvatskoj (od čega su najveći broj Hrvati iz Bosne i Hercegovine) i **854 stipendija za studente koji prebivaju i studiraju u Bosni i Hercegovini**. Time je dan dodatan poticaj jačanju ljudskih, obrazovnih i znanstvenih kapaciteta, a potiče se i ostanak Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Stipendije za studente pripadnike hrvatskog naroda dodjeljuju se na temelju Pravilnika o stipendiranju studenata – pripadnika hrvatskog naroda izvan Hrvatske. Pravo na stipendiju ostvaruje se putem Javnog natječaja, a u skladu s utvrđenim kriterijima za dodjeljivanje stipendija. Iznos godišnje stipendije je 1.500,00 eura.

Program potpore strateškim institucijama Hrvata u Bosni i Hercegovini

Vlada je, putem Središnjeg državnog ureda, nastavila pružati financijsku potporu institucijama od strateškog značaja za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini – Sveučilištu u Mostaru sa **550.000,00 eura** te Hrvatskom narodnom kazalištu u Mostaru za projekt „Nastavak izgradnje zgrade HNK u Mostaru” u iznosu **2.700.000,00 eura** (te preko Ministarstva zdravstva i Sveučilišnoj kliničkoj bolnici Mostar). Odlukama Vlade iz svibnja i prosinca 2023. godine proglašeni su projektima od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske: „Potpora radu Hrvatskog narodnog kazališta u Mostaru” za koji je dodjeljen iznos od **265.000,00 eura**, „Obnova Katoličkog školskog centra Petar Barbarić u Travniku” za koji je dodjeljen iznos od **350.000,00 eura** te „Potpora radu Radiotelevizije Herceg-Bosne” za koji je dodjeljen iznos od **700.000,00 eura**. Značaj koji ove institucije imaju za opstanak i prosperitet Hrvata u Bosni i Hercegovini je nemjerljiv – od očuvanja i njegovanja hrvatskog kulturnog identiteta do stvaranja preduvjeta za društveni i gospodarski napredak.

Dodatak

Uz konkretne programe koje provodi, Središnji državni ured je u svakodnevnoj komunikaciji i uspješno ostvaruje suradnju s političkim predstavnicima Hrvata na svim razinama vlasti u

Bosni i Hercegovini, s brojnim udrugama koje djeluju u Bosni i Hercegovini, ali i izvan nje, te institucijama i ustanovama iz područja kulture, znanosti i obrazovanja.

Isto tako, kako bi primjereno i učinkovito rješavali poteškoće i probleme s kojima se suočavaju Hrvati u Bosni i Hercegovini – Središnji državni ured je pojačao suradnju s resornim institucijama u Republici Hrvatskoj: Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije, Ministarstvom kulture i medija, kao i Ministarstvom znanosti i obrazovanja.

Središnji državni ured aktivno je sudjelovao i u aktivnostima drugih resornih institucija koje provode programe za Hrvate u Bosni i Hercegovini. Predstavnici Središnjeg državnog ureda kao članovi povjerenstava sudjelovali su u donošenju prijedloga odluka temeljem raspisanih Javnih natječaja Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine te Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

Središnji državni ured je tijekom 2023. godine sudjelovao i u drugim, za Hrvate u Bosni i Hercegovini, bitnim događanjima koja su inicirala druga tijela i institucije iz Republike Hrvatske.

U cilju detektiranja aktualnih problema i izazova s kojima se susreću Hrvati u Bosni i Hercegovini, državni tajnik i predstavnici Središnjeg državnog ureda u više navrata posjetili su dijelove Bosne i Hercegovine gdje žive Hrvati: Orašje, Livno, Ljubuški, Mostar, Kreševo, Novi Travnik, Kiseljak, Vitez, Travnik, Domaljevac-Šamac, Tuzlu, Gornji Vakuf-Uskoplje, Banju Luku, Prijedor, Gradišku, Konjic, Stolac, Grude, Bugojno, Široki Brijeg, Pelagićevo, Posušje, Čitluk, Neum, Sarajevo, Fojnica, Jajce.

Aktivnosti Ministarstva hrvatskih branitelja

Ministarstvo hrvatskih branitelja kroz aktivnosti iz svoje nadležnosti nastoji poboljšati položaj hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, posebice ulaganjem u razvoj i zapošljavanje. Nastavno na to, Ministarstvo sufinancira rad veteranskih zadruga u Federaciji Bosne i Hercegovine u cilju prenošenja znanja i iskustava u području aktivne politike zapošljavanja i uključivanja ratnih veterana, pripadnika postrojbi Hrvatskog vijeća obrane, kroz rad u zadrugama. U 2023. godini Ministarstvo je raspisalo Javni poziv za sufinanciranje rada veteranskih zadruga u Federaciji Bosne i Hercegovine, temeljem kojeg je sufinanciran rad dviju (2) veteranskih zadruga dodjelom novčanih sredstava u ukupnom iznosu od **19.844,39 eura**.

S Hrvatskim dokumentacijskim centrom Domovinskog rata u Bosni i Hercegovini (u daljnjem tekstu: Centar) nastavljena je suradnja započeta 2013. godine te je u 2023. godini sklopljen ugovor u iznosu od **100.000,00 eura** i dodatak ugovoru kojim su isplaćena dodatna sredstva u iznosu od **20.000,00 eura**. Isplaćena sredstva namijenjena su za materijalne troškove rada Centra koji se odnose na aktivnosti prikupljanja, čuvanja i obrade arhivske građe.

Ministarstvo je temeljem Javnog poziva za sufinanciranje izgradnje, postavljanja ili uređenja spomen - obilježja žrtvama stradanim u Domovinskom ratu, sredstvima Državnog proračuna Republike Hrvatske u 2023. godini podržalo tri projekta s područja Bosne i Hercegovine, i to sljedećim iznosima:

- 6.000,00 eura Braniteljskoj udruzi „Sektor Korićina”, za izgradnju spomen – obilježja „Sektor Korićina", na lokaciji Priluka bb, Livno
- 25.000,00 eura Braniteljskoj udruzi „Sektor Rujani”, za sanaciju i nadogradnju „Spomen – doma hrvatskih snaga” simbol pobjede, na lokaciji Donji Rujani, Livno
- 50.000,00 eura Udruzi hrvatskih vojnih invalida Domovinskog rata HVO HB Teslić – Komušina, za izgradnju spomen – parka poginulim braniteljima Teslić – Komušina, na lokaciji Donja Komušina, Teslić.

Ministarstvo je u 2023. godini dodijelilo 2.700,00 eura Udruzi nositelja ratnih odličja Hrvatskog vijeća obrane Herceg Bosne, Županije Srednja Bosna za obnovu i uređenje muzejskog prostora u crkvi – ratnoj bolnici Nova Bila.

Ministarstvo je, također, sufinanciralo tri aktivnosti obilježavanja obljetnica, i to sljedećim iznosima:

- 1.500,00 eura Udruzi dragovoljaca i veterana Domovinskog rata HVO-a Bihać, za obilježavanje 31. obljetnice utemeljenja HVO-a regije Bihać
- 600,00 eura Općini Usora, Mjesnoj zajednici Makljenovac, za obilježavanje obljetnice bitke na Putnikovom brdu

- 2.500,00 eura Udruzi specijalne policije iz Domovinskog rata HR HB, za obilježavanje VRO "Cincar" i Dana Udruge specijalne policije HR HB.

Kako je pitanje rješavanja sudbina nestalih osoba sadržano u Daytonskom općemirovnom sporazumu te predstavlja značajno pitanje u bilateralnim odnosima između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, dostavljamo i podatke o suradnji u traženju nestalih osoba za 2023. godinu.

Sukladno Protokolu o suradnji između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine u traženju nestalih osoba te Pravilima postupanja u njegovoj provedbi, s ciljem pronalaska nestalih osoba, tijekom 2023. godine nastavljena je suradnja nadležnih državnih tijela Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Iz Bosne i Hercegovine preuzeti su posmrtni ostaci jedne osobe nestale na području Republike Hrvatske 1991. godine, radi identifikacije i dostojnoga pokopa.

Na području Republike Hrvatske, sukladno Protokolu, proveden je zajednički terenski izvid jedne lokacije te terensko istraživanje jedne lokacije (kojom prilikom posmrtni ostaci nisu pronađeni). Nastavljena je razmjena informacija službenom korespondencijom.

Uz navedeno, s nadležnim Institutom za nestale osobe Bosne i Hercegovine, nastavljena je suradnja i u okviru multilateralnih mehanizama kao što je provedba Okvirnog plana za traženje osoba nestalih u oružanim sukobima na području bivše Jugoslavije pokrenutog na inicijativu Međunarodne komisije za nestale osobe.

Aktivnosti Ministarstva obrane

Ministarstvo obrane Republike Hrvatske kontinuirano podržava europski i euroatlantski put Bosne i Hercegovine, gradeći i razvijajući bilateralnu obrambenu suradnju i dobre odnose s Ministarstvom obrane Bosne i Hercegovine uz punu podršku europskom i euroatlantskom putu Bosne i Hercegovine.

Bilateralna obrambena suradnja s Bosnom i Hercegovine ima prioritet za Republiku Hrvatsku, što je vidljivo iz Smjernica obrambenog planiranja za 2023. godinu, kao i Plana bilateralne obrambene suradnje s Bosnom i Hercegovinom za 2023. godinu.

U skladu sa Smjericama obrambenog planiranja za 2023. godinu, Bosna i Hercegovina se ubraja u zemlje jugoistočne Europe s kojima se razvija partnerstvo u području prevencije sigurnosnih prijetnji, razvoja obrambenih sposobnosti i provođenja euroatlantskih integracija.

Oružane snage Republike Hrvatske su u 2023. godini pružile potporu hrvatskom narodu u Bosni i Hercegovini sudjelovanjem pripadnika na vojnom hodočašću u Bobovcu, obilježavanju obljetnica značajnih vojnih događaja u Bosni i Hercegovini te vojnim proslavama. Potpora je pružena i nastupom klape Hrvatske ratne mornarice „Sveti Juraj” u Kraljevoj Sutjesci i Mostaru prilikom obilježavanja značajnih događaja za Hrvate u Bosni i Hercegovini.

U 2023. godini provedeno je 36 planskih i pet neplanskih aktivnosti od 47 aktivnosti u Planu bilateralne obrambene suradnje za 2023. godinu. Od aktivnosti ističemo sastanak ministara obrane Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine koji se održao u rujnu 2023. u Sarajevu, te posjet ministra obrane Bosne i Hercegovine Jadranskoj vojnoj i zrakoplovnoj izložbi u svibnju 2023. u Zadru. Ostale aktivnosti odnose se na sastanke na razini Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske, prijenos iskustava iz različitih funkcionalnih područja u potpori euroatlantskim integracijama, stručne razgovore, suradnju u obavještajnom području, logistici i suradnju vojno-školskih ustanova.

Najznačajniji dio suradnje odnosi se na školovanje pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, različite vidove zajedničke obuke i uvježbavanja, razvoj obrambenih sposobnosti te jačanje razmjene informacija radi pružanja brzog odgovora na katastrofe.

Vojno školovanje pripadnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine u Republici Hrvatskoj najznačajniji je dio bilateralne suradnje. U rujnu 2023. potpisan je Tehnički sporazum između Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine u području izobrazbe. Ministarstvo obrane Republike Hrvatske je u školskoj godini 2022./2023. Ministarstvu obrane Bosne i Hercegovine ponudilo mogućnost izobrazbe i obuke 19 časnika i dočasnika iz Bosne i Hercegovine na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“. Osim djelatnih vojnih osoba, Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine svake godine upućuje do 10 kadeta koji u Republici Hrvatskoj završavaju školovanje za prvostupnike na vojnim studijima „Vojno inženjerstvo“ i „Vojno vođenje i upravljanje“.

Ministarstvo obrane Republike Hrvatske još od Domovinskoga rata kontinuirano pruža potporu Hrvatima u Bosni i Hercegovini kroz mogućnost pohađanja različitih oblika vojne izobrazbe u Republici Hrvatskoj (vojne škole, vojni studijski programi, obuke, funkcionalna osposobljavanja). Na vojnim izobrazbama u Republici Hrvatskoj, u kvotama za strane polaznike prijateljskih zemalja, gotovo 65 % stranih polaznika dolazi iz Bosne i Hercegovine, a među njima je najveći udio Hrvata.

U 2023. godini, pet studenata-kadeta Hrvata iz Bosne i Hercegovine (muškarci) završilo je četverogodišnji prijediplomski sveučilišni studijski program „Vojno vođenje i upravljanje“ i „Vojno inženjerstvo“ Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskog vojnog učilišta „Dr. Franjo Tuđman“, dok u akademskoj godini 2023./2024. studira 10 studenata-kadeta Hrvata iz Bosne i Hercegovine (muškarci), a što u 2023. godini čini 55 % od ukupnog broja studenata-kadeta Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Slijedno-rastuće vojne izobrazbe časnika i dočasnika na Hrvatskom vojnom učilištu „Dr. Franjo Tuđman“ u 2023. godini završilo je pet Hrvata (časnika), dok je u školskoj godini 2023./2024. u tijeku školovanje još četiri Hrvata (časnika), a što čini 50 % Od ukupnog broja časnika i dočasnika Oružanih snaga Bosne i Hercegovine koji pohađaju vojne izobrazbe u Republici Hrvatskoj.

Ministarstvo obrane za potporu Hrvatima iz Bosne i Hercegovine, kroz njihovo sudjelovanje na slijedno-rastućim vojnim izobrazbama časnika i dočasnika te studiranje na sveučilišnim vojnim studijskim programima za 2023. godinu osiguralo je u proračunu 210.000,00 eura.

U području vojnog školovanja, Oružane snage Republike Hrvatske i Oružane snage Bosne i Hercegovine surađuju u području obuke za operacije potpore miru.

Središte za međunarodne vojne operacije „Josip Briški“, Rakitje i Obučno središte za operacije potpore miru u Sarajevu surađuju i u području razmjene instruktora tečajeva koje provode.

U organizaciji Ministarstva obrane Republike Hrvatske održani su tečajevi za obavještajni rad i ocjenjivanje postrojbi za sudjelovanje u međunarodnim operacijama i misijama za predstavnike država članica Američko-jadranske inicijative A5, na kojima su sudjelovali i predstavnici Oružanih snaga Bosne i Hercegovine.

Razvijanje partnerstva s Bosnom i Hercegovinom u prevenciji sigurnosnih prijetnji ostvareno je potpisivanjem Tehničkog sporazuma 2021. godine kojim se olakšava međusobno povezivanje i suradnja operativnih središta dviju zemalja u području upravljanja krizama te u slučaju prirodnih i drugih katastrofa i nesreća. Tijekom 2023. godine održana su dva sastanka na stručnoj razini radi razmjene iskustava u području upravljanja krizama.

U 2023. godini nije bilo angažmana zračnih sastavnica protupožarnih snaga Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini.

U okviru NATO-a, pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske se kao dio mobilnih obučnih timova NATO Defence Education Enhancement (DEEP) programa povremeno upućuju u Bosnu i Hercegovinu kako bi sudjelovali u razvoju dočasničke izobrazbe i doprinosili učenju stranih jezika.

U skladu s Odlukom Vlade Republike Hrvatske o doprinosu Republike Hrvatske za NATO Paket za izgradnju obrambenih kapaciteta Bosne i Hercegovine, financijski doprinos NATO Inicijativi za izgradnju obrambenih sposobnosti i DCB paketu (Defence Capacities Building) za Bosnu i Hercegovinu iznosi 500.000,00 eura.

Nakon razmatranja modaliteta hrvatskog doprinosa DCB-u, Republika Hrvatska je odlučila namijeniti puni iznos za prioritetno područje Taktički komunikacijski sustavi (Tactical Communications). Riječ je o inicijativi koja je namijenjena za nabavu i implementaciju uređaja taktičke radioveze za potrebe bojne lakog pješništva Oružanih snaga Bosne i Hercegovine, a u kojoj se većinom nalaze pripadnici hrvatskog naroda u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine.

Aktivnosti Ministarstva unutarnjih poslova

Ministarstvo unutarnjih poslova izvršilo je niz aktivnosti iz svoje nadležnosti tijekom 2023. godine koje se, sukladno Deklaraciji, odnose na pružanje potpore institucijama od posebnog značaja za Hrvate u Bosni i Hercegovini.

Suradnja u okviru kriminalističke policije

Suradnja kriminalističkih policija Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine kontinuirano se odvija kroz razmjenu informacija putem nacionalnih ureda INTERPOL-a, EUROPOL-a, ministarstava vanjskih i europskih poslova, posredstvom hrvatskog časnika za vezu te u okviru rada Službe za međunarodnu policijsku suradnju. S tim u vezi, za istaknuti je da je tijekom 2023. godine zabilježen rad na ukupno 222 zajednička predmeta.

Kriminalistička policija Republike Hrvatske je također tijelima za provedbu zakona Bosne i Hercegovine omogućila zajedničke obuke i studijske posjete.

Dana 22. i 23. veljače 2023. godine održan je radni sastanak predstavnika Uprave kriminalističke policije s predstavnicima Državne agencije BiH za istrage i zaštitu (SIPA), Ministarstva sigurnosti BiH te Uprave kriminalističke policije MUP-a Republike Slovenije i EUROPOL-a, na temu osnivanja Operativne radne skupine (Operational task force OTF) „ZeBRA” i provođenja zajedničkih dodatnih i pojačanih aktivnosti u borbi protiv organiziranih kriminalnih skupina i istaknutih nositelja kriminaliteta povezanog s krijumčarenjem ljudi zapadnobalkanskom krijumčarskom rutom.

Dana 14. ožujka 2023. godine u Banjoj Luci je održan koordinacijski sastanak policijskih službenika Službi organiziranog kriminaliteta PNUSKOK-a i Državne agencije za istrage i zaštitu (SIPA) Ministarstva sigurnosti BiH na temu zajedničkog provođenja kriminalističkog istraživanja prema pripadnicima organizirane kriminalne skupine koja se bavi krijumčarenjem ljudi iz BiH u Republiku Hrvatsku i druge zemlje Europske unije. Na održanom sastanku su razmijenjena operativna saznanja i dogovoreni modaliteti daljnje suradnje u ovom i drugim predmetima krijumčarenja ljudi.

Od 3. do 6. travnja 2023. godine u Valbandonu je održan Regionalni radni sastanak za provođenje posebnih kriminalističkih poslova na kojem su sudjelovala i dva predstavnika iz Bosne i Hercegovine.

Dana 6. i 7. prosinca 2023. godine u Valbandonu je održan godišnji radni sastanak policijskih službenika linije rada ciljanih potraga, na kojem su sudjelovala i dva policijska službenika iz Bosne i Hercegovine.

Tijekom 13. i 14. prosinca 2023. policijski službenici Službe posebnih kriminalističkih poslova, Odjela za ciljane potrage i precizno lociranje u svojstvu eksperata MUP-a RH u Banjoj Luci su održali radionicu iz djelokruga rada ciljanih potraga. Radionica je održana

u organizaciji TAIEX-a (Instrument Europske komisije za tehničku pomoć i razmjenu informacija), na kojoj su sudjelovala 22 rukovoditelja u čijim je nadležnostima rad policijskih službenika za potrage iz cijele Bosne i Hercegovine.

Suradnja u okviru Policijske akademije

Od 27. ožujka do 14. travnja 2023. godine je održana edukacija na Tečaju prometne policije - osposobljavanje policijskih službenika Bosne i Hercegovine za vršenje očevida prometnih nesreća, na kojoj je sudjelovalo 17 policijskih službenika iz BiH.

Tijekom 2023. godine u Valbandonu su održane 4 obuke pod nazivom "*Common effort on capacity building. 'Border surveillance With the respect to human rights*" u suradnji sa Policijskom akademijom SR Njemačke za policijske službenike nečlanica EU-a. Na istima je sudjelovalo ukupno 12 policijskih službenika iz BiH (3 po obuci).

Također tijekom 2023. godine u Agenciji za školovanje i stručno usavršavanje kadrova u Mostaru policijski službenici Policijske akademije "Prvi hrvatski redarstvenik" održali su ukupno 3 obuke na termu „Zajednički naponi u jačanju kapaciteta: Zaštita granice uz poštovanje ljudskih prava" na kojima je sudjelovalo ukupno 50 policijskih službenika granične policije Bosne i Hercegovine.

Suradnja u okviru temeljne policije

Suradnja u okviru temeljne policije ostvarena je kroz Projekt „Jačanje zaštite javnih prostora i kritične infrastrukture na zapadnom Balkanu", koji je usmjeren na jačanje kapaciteta u borbi protiv terorizma u zemljama zapadnog Balkana. Korisnice projekta su Republika Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Kosovo, Republika Sjeverna Makedonija i Republika Srbija, a predviđeno trajanje projekta je 36 mjeseci. Projekt provodi konzorcij koji čine partneri iz 4 države članice Europske unije: Provedbena agencija francuskog ministarstva unutarnjih poslova (CIVIPOL – glavni voditelj projekta), Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske, talijansko Ministarstvo unutarnjih poslova te grčki Centar za sigurnosne studije – KEMEA. Projekt je formalno započeo 1. ožujka 2023. godine i financiran je sredstvima EU-a u iznosu od 4 milijuna eura.

S obzirom da je Bosna i Hercegovina jedna od korisnica projekta te se projektom unaprjeđuje kapacitet bosansko-hercegovačkih institucija u zaštiti javnih prostora i kritične infrastrukture time se posredno vrši suradnja i s institucijama od značaja za Hrvate u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti Ministarstva prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine

Ministarstvo prostornog uređenja, graditeljstva i državne imovine je tijekom 2023. godine kroz aktivnosti iz svoje nadležnosti pripremio niz programa i projekata koji imaju za cilj povratak Hrvata u Bosnu i Hercegovinu, opstojnost Hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini, te unaprjeđenje kvalitete života Hrvata u Bosni i Hercegovini.

1. Program pomoći Republike Hrvatske za povratak Hrvata u Bosnu i Hercegovinu koji se provodi na temelju Zaključka Vlade Republike Hrvatske iz 2017. godine

Program se odnosi na dodjelu financijske potpore projektima za poticanje povratka Hrvata i stvaranje održivih uvjeta života u Bosni i Hercegovini. Temeljni kriterij za odabir projekata je da se njihovim financiranjem u znatnoj mjeri ostvare dugoročni učinci za opstojnost hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini kroz projekte koji imaju potencijal otvaranja novih radnih mjesta i projekte koji se provode u partnerstvu s lokalnom zajednicom te ostvaruju viši interes i značaj za širu društvenu zajednicu, odnosno da se njihovom realizacijom unaprjeđuje kvaliteta života ne samo Hrvata, već svih građana Bosne i Hercegovine.

Radi se o projektima koji se odnose na poticanje obnove komunalne i socijalne infrastrukture u naseljima u kojima se provodi obnova i izgradnja obiteljskih kuća, promicanje gospodarskih aktivnosti radi poticaja gospodarskog oporavka, poticanje održivog povratka stanovništva na područje Bosne i Hercegovine, poticanje aktivnosti koje doprinose stvaranju boljih i kvalitetnijih uvjeta življenja na tom prostoru te stvaranju preduvjeta ostanka stanovništva, potpori ustanovama za osobe s posebnim potrebama kao i potpori aktivnostima vezanim za socijalno ugrožene kategorije kroz sufinanciranje programa i projekata udruga i ostalih pravnih osoba te promicanje centara za povratnike kroz koje bi se realizirali programi pružanja pomoći i potpore povratnicima u Bosnu i Hercegovinu kroz suradnju s udrugama, zajednicama i značajnim institucijama Hrvata u Bosni i Hercegovini te s predstavnicima lokalne i županijske Vlasti, kao nastavak politike intenzivne suradnje s područjima gdje živi hrvatski narod.

Predmetni Program je jednogodišnji, razvojni, bilateralni te usmjeren na područje školstva, zdravstvenih i odgojnih ustanova i malog poduzetništva/obiteljskih gospodarstava. Primatelji bespovratnih financijskih sredstava su gradovi/općine, udruge, obiteljska gospodarstva, zdravstvene ustanove, socijalne ustanove i obrazovne ustanove. Ukupan iznos bespovratnih financijskih sredstava je **1.027.600,00 eura**.

Na osnovu Programa raspisuje se Javni poziv za prikupljanje prijave za dodjelu financijske potpore projektima za poticanje povratka Hrvata i stvaranje održivih uvjeta u Bosni i Hercegovini, a povjerenstvo za odabir projekata po Javnom pozivu čine tri predstavnika ovog Ministarstva i po jedan predstavnik iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova i Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

U 2023. godini ukupno je odobren/financiran **61 projekt**.

2. Program pomoći Vlade Republike Hrvatske za povratak Hrvata u Bosnu i Hercegovinu darovanjem osnovnog građevinskog materijala u svrhu obnove ili izgradnje u ratu oštećenih ili uništenih kuća u Bosni i Hercegovini.

Program se odnosi na pomoć Vlade Republike Hrvatske za povratak Hrvata u Bosnu i Hercegovinu darivanjem osnovnog građevinskog materijala u svrhu obnove ili izgradnje u ratu oštećenih ili uništenih kuća u Bosni i Hercegovini sukladno Uredbi o postupku i uvjetima ostvarivanja prava u provedbi programa pomoći Vlade Republike Hrvatske za povratak Hrvata u Bosnu i Hercegovinu. Korisnicima prava se isporučuje osnovni građevinski materijal kojeg su korisnici dužni ugraditi o svom trošku.

Predmetni Program je višegodišnji, humanitarnog karaktera, bilateralnog karaktera te usmjeren na područje stanovanja. Primatelji besplatnog građevinskog materijala su korisnici prava na stambeno zbrinjavanje. Provedbeni partner Programa je Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, a ukupna vrijednost darovanog materijala iznosi **277.812,00 eura**.

U 2023. godini je isporučen građevinski materijal za 22 kuće. Isporuka građevinskog materijala će se nastaviti i u 2024. godini.

Aktivnosti Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije s ciljem jačanja položaja Hrvata u Bosni i Hercegovini, u okviru djelokruga provodilo je aktivnosti kroz **Program prekogranične suradnje** između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine u 2023. godini, za čije je provođenje bilo osigurano **2.049.196,00 eura**.

U provedbi Programa u 2023. godini ugovoreno je 70 projekata ukupno vrijednih **2.049.196,00 eura s 147 korisnika, od kojih su 73 korisnika s programskog područja Bosne i Hercegovine**.

Za korisnike s programskog područja Bosne i Hercegovine ukupno je ugovoreno **1.199.064,00 eura od čega im je u 2023. godini isplaćeno 950.809,32 eura**. Također, za 8 korisnika s programskog područja Bosne i Hercegovine koji su ugovoreni u sklopu Programa u 2022. godini, a kojima je odobreno produženje trajanja provedbe projekata u 2023. godinu, isplaćeno je **116.466,72 eura**.

Prihvatljive aktivnosti na Programu uključuju: upravljanje projektom, troškove promidžbe vidljivosti projekta, ulaganja u infrastrukturu i radove, nabavku opreme te korištenje vanjskih pružatelja usluga u prihvatljivom tematskom području. Prihvatljiva tematska područja obuhvaćaju slijedeće kategorije:

1.) društvena:

- ulaganja u predškolske objekte (jaslice, dječji vrtići, male škole i sl.)
- ulaganja u školske objekte (osnovne škole, srednje škole, visoke škole, specijalne škole, školsko-sportske dvorane
- edukacije iz područja pripreme i provedbe projekata iz EU fondova
- ulaganja u objekte zdravstvene zaštite i socijalne zaštite
- ulaganja u objekte za obavljanje vatrogasne djelatnosti - sportske manifestacije, natjecanja i susreti od osobitog interesa za promociju sporta i sportske suradnje i sl.)
- te ostale vrste aktivnosti unutar tematskog područja ulaganja.

2.) kulturna:

- ulaganja u objekte za zadovoljenje kulturnih potreba (domovi kulture, društveni domovi, knjižnice, muzeji, kulturno-umjetnička društva i slične građevine kulturne namjene i sl.)
- očuvanje hrvatskog kulturnog stvaralaštva i baštine
- poticanje kulturnih djelatnosti na hrvatskome jeziku te kulturno-umjetničkog amaterizma hrvatskih zajednica
- odgojni, obrazovni i znanstveni programi usmjereni na poduku, očuvanje i njegovanje hrvatskog jezika
- nakladnička i izdavačka djelatnost u svrhu očuvanja hrvatskog jezika, kulture i identiteta

- televizije i radio emisije te internetski portali namijenjeni informiranju hrvatskog iseljništva
- te ostale vrste aktivnosti unutar tematskog područja ulaganja

3.) gospodarska:

- ulaganja u nekretnine u vlasništvu podnositelja za obavljanje gospodarskih aktivnosti
- ulaganja u objekte namijenjene promociji i plasmanu lokalnog područja (tržnice, etno i tematske kuće i sl.)
- ulaganja namijenjena kvalitetnijem upravljanju otpadom (teretna vozila, kontejneri i kante za otpad i smeće i sl.)
- ulaganja u svrhu jačanja turističke ponude (šetnice, poučne staze, vidikovci, Žičare, biciklističke staze u i izvan naselja, tematski parkovi, mala priobalna infrastruktura i sl.)
- programi i aktivnosti organizacija u svrhu promoviranja hrvatskog turizma
- te ostale vrste aktivnosti unutar tematskog područja ulaganja

4.) javna:

- ulaganja u sportska i dječja igrališta
- ulaganja u parkove i trgove u naseljima
- ulaganja u druge objekte javne namjene (građevine javne uprave, sportske građevine, mrtvačnice, groblja i sl.)
- te ostale vrste aktivnosti unutar tematskog područja ulaganja

5.) zaštita okoliša, energetska učinkovitost i obnovljivi izvori energije:

- sanacija klizišta i sprječavanje erozije aktivnosti zaštite okoliša i prirode ulaganja u javnu rasvjetu (proširenje mreže, zamjena postojeće rasvjete ekološki prihvatljivom i sl.)
- povećanje energetske učinkovitosti građevina - poboljšanje fizikalnih svojstava zgrade: vanjska ovojnica, zamjena otvora i krovništva;
- poboljšanje sustava grijanja i hlađenja; uređenje kotlovnica i sl. priprema i korištenje obnovljivih izvora energije
- punionice električnih vozila te ostale vrste aktivnosti unutar tematskog područja ulaganja.

Aktivnosti Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja

Suradnja u području vodnog gospodarstva između Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine odvija se temeljem Ugovora o uređenju vodnogospodarskih odnosa iz 1996. godine.

Radi ostvarivanja ciljeva Ugovora osnovano je Povjerenstvo za vodno gospodarstvo Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. U sklopu navedenog Povjerenstva djeluju tri potpovjerenstva:

1. Potpovjerenstvo za sliv Crnog mora,
2. Potpovjerenstvo za sliv Jadranskog mora i
3. Potpovjerenstvo za Regionalni odvodni sustav Komarna-Neum-Mljetski kanal.

Povjerenstvo se sastaje najmanje jednom godišnje, a potpovjerenstva sukladno planu rada odnosno prema potrebi. Do sada je održano 30 sjednica Povjerenstva a posljednje, 30. zasjedanje Povjerenstva održano je 8. prosinca 2023. u Zagrebu.

U okviru vodnogospodarske suradnje, a temeljem Ugovora o uređenju vodnogospodarskih odnosa, u srpnju 2015. godine u Brčkom, je sklopljen Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o pravima i obvezama korištenja voda iz javnih vodoopskrbnih sustava presječenih državnom granicom. U okviru suradnje na presječenim sustavima moguće je sufinanciranje izgradnje zajedničkih objekata za sustave koji su zajednički građeni ili će biti zajednički građeni te sudjelovanje zainteresiranih stranaka u pokrivanju dijela troškova investicijskog održavanja zajedničkih objekata u odnosu na odobrenu količinu vode koja se može isporučiti.

Na temelju navedenog Ugovora, isporučitelji vodnih usluga i nadležne jedinice lokalne samouprave obiju država čiji su sustavi javne vodoopskrbe presječeni državnom granicom, potpisuju provedbeni ugovor o isporuci/prihvaćanju vode. Do sada je potpisano ukupno pet provedbenih ugovora i za iste su predsjednici Povjerenstva potpisali Odluke o odobravanju provedbenih ugovora. To su sljedeći provedbeni ugovori:

- Provedbeni ugovor o isporuci/prihvaćanju vode iz vodoopskrbnog sustava „Akumulacija Tribistovo” za naselja pograničnog dijela Općine Imotski (Gornji Vinjani, Gornji Proložac i Glavina Gornja) potpisan 22. prosinca 2017. između Primatelja (Grad Imotski, Vodovod Imotske krajine Imotski) i Isporučitelja (Općina Posušje, JP Vodovod Posušje);
- Provedbeni ugovor o isporuci/prihvaćanju vode za naselja pograničnog dijela Općine Ljubuški i to: Prolog (Barbiri) i Kašče (Šipovača), potpisan 22. prosinca 2017. između Primatelja (Općina Ljubuški, Parkovi Ljubuški) i Isporučitelja (Grad Vrgorac, Komunalno Vrgorac);
- Provedbeni ugovor o isporuci/prihvaćanju vode za naselja pograničnog dijela Općine Dubrovačko primorje i to: Imotica, Kazjema, Topolo, Stupa, Ošlje, Smokovljani i Visočani potpisan 22. prosinca 2017. između Primatelja (Grad Dubrovnik, Općina Dubrovačko primorje, Općina Janjina, Općina Mljet, Općina Ston, Općina Trpanja, Općina Zupa dubrovačka, Vodovod Dubrovnik) i Isporučitelja (Općina Neum, JP Komunalno Neum). Sporazum o participaciji dijela troška na trasi regionalnog

vodovoda Gabela-Neum sklopljen je 2023. godine između Komunalnog Neum d.o.o. i njegovog osnivača te Vodovod Dubrovnik d.o.o. i njegovih osnivača. U 2023. godini uložena su znatna sredstva u rekonstrukciju vodoopskrbnih objekata Gabela-Neum (izvođenje građevinskih i elektrostrojarskih radova na vodoopskrbnim objektima i uvezivanje u postojeći nadzono upravljački sustav.);

- Provedbeni ugovor o isporuci/prihvatanju vode iz regionalnog vodovoda „Josip Jović” potpisan u svibnju 2018. godine između Primatelja (Općina Tomislavgrad, JKP Tomislavgrad, Grad Imotski, Vodovod Imotske krajine Imotski, Grad Trilj, Vodovod i odvodnja Cetinske krajine Sinj) i Isporučitelja (Hrvatske vode, Vodogradnja Tomislavgrad). Sporazum o participaciji dijela troškova ugradnje vodomjera na svim priključenim mjestima sklopljen je između JKP Tomislavgrad, Vodovod Imotske krajine, Vodovoda i odvodnje Cetinske krajine sklopljen je 2019. godine. U 2023. godini uložena su sredstva u ugradnju vodomjera te opreme NUS-a vodoopskrbne objekte regionalnog vodovoda „Josip Jović”,
- Provedbeni ugovor o isporuci/prihvatanju vode za pogranični dio Općine Ravno, naselje Ivanica od 12. travnja 2019. između Isporučitelja - Grada Dubrovnika, Općine Dubrovačko primorje, Općine Janjine, Općine Mljet, Općine Ston, Općine Trpanj, Općine Župa dubrovačka i Vodovoda Dubrovnik d.o.o. i Primatelja - Općine Ravno i JKP Popovo Ravno. Istovremeno s navedenim Ugovorom za vodoopskrbu, između istih je stranaka potpisan i Sporazum o izgradnji sustava javne odvodnje naselja Ivanica Općine Ravno.

Tijekom 2023. godine provodene su aktivnosti na potrebnim izmjenama prostornoplanske dokumentacije Dubrovačko-neretvanske županije, Grada Dubrovnika i Općine Župa Dubrovačka, što je preduvjet za nastavak izrade projektne dokumentacije za izgradnju vodoopskrbnog cjevovoda do naselja Ivanica, kao i paralelna izgradnja kanalizacijskog cjevovoda, putem kojeg bi se pročišćene otpadne vode ispuštale u sustav javne odvodnje Grada Dubrovnika.

Provedba Ugovora između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća Ministara Bosne i Hercegovine o zajedničkom financiranju održavanja i pogona Regionalnog odvodnog sustava Komarna - Neum - Mljetski kanal:

U cilju zaštite voda u Neumskom zaljevu, Malostonskom zaljevu i Mljetskom kanalu, u Sarajevu je 21. srpnja 2004. sklopljen Ugovor između Vlade Republike Hrvatske i Vijeća ministara Bosne i Hercegovine o zajedničkom financiranju održavanja i pogona regionalnog odvodnog sustava Komarna - Neum - Mljetski kanal. U svrhu potpune funkcionalnosti regionalnog odvodnog sustava Komarna - Neum - Mljetski kanal, dio kojega je izgrađen krajem 80-tih godina 20. stoljeća, radi se na rješavanju pitanja odvodnje priobalnog dijela Općine Slivno, dijela aglomeracije Malostonski zaljev, izgradnjom sustava kolektora i crpnih stanica koji su dijelovi Regionalnog odvodnog sustava (ROS) Komarna-Duboka-Repić-Klek-Neum-Ston-Mljetski kanal.

U rujnu 2022. godine započeli su radovi na sanaciji oštećenog dijela konstrukcije „Kontrafori” na Regionalnom odvodnom sustavu. Tijekom 2023. godine završeni su radovi na sanaciji gravitacijskog cjevovoda i nosive konstrukcije. Krajem 2023. godine izvršena je sanacija Sifona 3 na malostonskom podmorskom prijelazu.

Građenje vodnih građevina na području aglomeracije Ljubuški:

Sukladno potpisanom Sporazumu o izgradnji sustava javne odvodnje na području Grada Ljubuškog te drugim aktivnostima vezanim uz zaštitu izvorišta „Prud” Od 11. studenoga 2020. godine, između JP „Parkovi” d.o.o. Ljubuški, NPKLM vodovod d.o.o. Korčula i Hrvatskih voda, kojim je utvrđen zajednički interes u cilju zaštite i sprječavanja onečišćenja izvorišta Prud otpadnim vodama Ljubuškog, definirani uvjeti, prava i obveze sporazumnih strana te je planirana izgradnja sustava javne odvodnje na području Grada Ljubuškog u dvije faze. U 2023. godini započela je izgradnja dijela kanalizacijske mreže Ljubuškog “Zapadni krak”.

Ugovor o financiranju rekonstrukcija vodonatapnog sustava Parilo - Brza Voda:

U 2023. godini sklopljen je Ugovor o financiranju rekonstrukcije vodonatapnog sustava Parilo-Brza Voda između Hrvatskih voda i JP PARKOVI d.o.o. Ljubuški i Grad Ljubuški.

Ugovor o financiranju izgradnje nasipa za obranu od poplava Grada Metkovića, od zajedničkog interesa s Općinom Čapljina:

Hrvatske vode i Grad Čapljina su u 2022. godini sklopile Ugovor o financiranju izgradnje nasipa za obranu od poplava Grada Metkovića, od zajedničkog interesa s Općinom Čapljina. Početak izvršenja ugovora realiziran je 2022. godine te se projekt nastavlja u 2023. i 2024. godini. Sve navedeno ukazuje na brojne aktivnosti i značajna ulaganja u okviru vodnogospodarske suradnje s Bosnom i Hercegovinom što doprinosi stvaranju boljih uvjeta za život hrvatskog naroda u BiH.

Aktivnosti Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike je 2023. godine donijelo Odluku o provedbi Programa potpore Hrvatima u Bosni i Hercegovini u svrhu socijalnog razvoja lokalne zajednice. Navedenim programom Ministarstvo pomaže održivosti razvoja lokalne zajednice u smislu poboljšanja dostupnosti lokalne infrastrukture, opremanja, izgradnje, obnove i rekonstrukcije objekata društvene, javne i socijalne infrastrukture te ostalih projekata iz sfere socijalnih politika.

Program je namijenjen jedinicama lokalne i regionalne samouprave Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine ili javnim ustanovama i javnim poduzećima čiji su osnivači jedinice lokalne i regionalne samouprave.

Cilj je Programom obuhvatiti pripadnike ranjivih skupina - djecu i obitelji u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, djecu i mlade bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djecu i mlade s problemima u ponašanju, djecu bez pratnje, djecu s poteškoćama u razvoju, osobe s invaliditetom, starije osobe, trudnice i roditelje, žrtve nasilja u obitelji, žrtve trgovanja ljudima, osobe s problemima ovisnosti, beskućnike, članove obitelji pripadnika ranjivih skupina i druge ranjive skupine, koji su ujedno i stanovnici na programskom području te imaju koristi od

provedbenih aktivnosti programa. Za provedbu programa osigurana su sredstva u Državnom proračunu za 2023. godinu u iznosu od **1.000.000,00 eura**.

Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje (u daljnjem tekstu: Zavod) nastavio je tijekom 2023. godine prioritetno rješavati zahtjeve za ostvarivanje mirovinskih prava pripadnika borbenog sektora Hrvatskog vijeća obrane (u daljnjem tekstu: HVO) i članova njihovih obitelji u skladu sa odredbama Glave IX. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (u daljnjem tekstu: ZOHBDR).

Zavod je u svrhu ujednačenog postupanja pri primjeni navedene Glave IX. ZOHBDR-a donio niz provedbenih uputa kojima su uređena pravila i način poduzimanja određenih upravnih radnji prilikom utvrđivanja relevantnih činjenica (provjera statusnih podataka pripadnika borbenog sektora HVO-a te članova njihovih obitelji i stečenih osobnih činova kod mjerodavnih javnih tijela u Bosni i Hercegovini) i prekidu postupka kao i donošenju rješenja o isplati predujma invalidskih i obiteljskih mirovina.

Hrvatski sabor donio je na sjednici 15. prosinca 2023. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine”, broj: 156/23.) koji je stupio na snagu 1. siječnja 2024., a kojim je proširen obuhvat prava pripadnika borbenog sektora HVO-a koji mogu ostvariti pravo na invalidsku mirovinu i kojim su propisani uvjeti za obnovu postupka na temelju pogoršanja zdravstvenog stanja pripadnika borbenog sektora HVO-a.

Aktivnosti Ministarstva financija

Ministarstvo financija - Carinska uprava u 2023. godini je Upravi za indirektno/neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine predložila tehničke izmjene Protokola o slobodnom i nesmetanom prolazu prometa u tranzitu kroz neumski koridor koji je potpisan i u primjeni je od 2013. godine, s ciljem olakšavanja carinskih procedura za primatelje i pošiljatelje roba (gospodarske subjekte). Prijedlog je na tehničkoj razini prihvaćen je od strane Uprave za indirektno/neizravno oporezivanje Bosne i Hercegovine s napomenom da je za samu izmjenu Protokola odnosno njegovo prihvaćanje i usvajanje nadležno odgovarajuće ministarstvo u Bosni i Hercegovini.

Aktivnosti Ministarstva mora, prometa i infrastrukture

Ministarstvo mora, prometa i infrastrukture je, sukladno Odluci Vlade Republike Hrvatske o dodjeli financijske pomoći Bosni i Hercegovini u prometnoj povezanosti i integraciji, a u svom financijskom planu osiguralo sredstva u iznosu od **7.299.754,00 eura za 2023. godinu**, koja su bila namijenjena za financiranje Projekta izgradnje regionalne ceste R428, dionica Zavala - Orahov Do - Granica RH (Slano) u dužini od 10 km u Općini Ravno, Bosna i Hercegovina, koja je od velike važnosti za prometnu povezanost prekograničnog cestovnog pravca na području općine Ravno i koja spaja granični prijelaz Slano i županijsku cestu ŽC6232 u Republici Hrvatskoj.

Sukladno Ugovoru o dodjeli financijske pomoći Bosni i Hercegovini u prometnoj povezanosti i integraciji te zahtjevu općine Ravno za isplatu sredstava, navedena sredstva su isplaćena Općini Ravno 22. prosinca 2023. godine. Projekt će trajati do 31. prosinca 2024. godine te će ga provesti Općina Ravno.

Aktivnosti Ministarstva znanosti i obrazovanja

Ministarstvo znanosti i obrazovanja je tijekom 2023. godine pružalo potporu Sveučilištu u Mostaru u svrhu integracije i izvođenja nastave na istom. Potpora Sveučilištu uključivala je sufinanciranje troškova provedbe nastavnog procesa i stručnog rada te financiranje troškova nastavnika iz Republike Hrvatske koji su sudjelovali na nastavi na Sveučilištu. Sredstva potpore se isplaćuju sukladno zaključenom godišnjem sporazumu Ministarstva znanosti i obrazovanja i Sveučilišta te je u 2023. godini Sveučilištu isplaćen ukupan iznos od **1.061.779,14 eura**.

Suradnja visokih učilišta Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine provodi se u sklopu Erasmus + programa Europske Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport. Suradnja se provodi u sklopu dvije aktivnosti - mobilnost studenata i osoblja te projekata u sklopu kojih se jačaju kapaciteti visokih učilišta iz trećih država.

Ukupna vrijednost Erasmus + projekata koji su u trenutnoj provedbi u kojima zajednički sudjeluju visoka učilišta u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini iznosi **6.750.000,00 eura**.

Aktivnosti Ministarstva pravosuđa i uprave

Ministarstvo pravosuđa i uprave je i u 2023. godini nastavilo s aktivnostima s ciljem jačanja suradnje nadležnih institucija Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine vezano za učinkovito procesuiranje ratnih zločina te se intenzivirala suradnja u pogledu ustupa kaznenog progona, a značajan broj predmeta je ustupljen hrvatskim nadležnim tijelima za procesuiranje. Također, kroz postupak približavanja Bosne i Hercegovine Europskoj uniji, Ministarstvo pravosuđa i uprave nastavlja upozoravati na nedostatke procesuiranja ratnih zločina u Bosni i Hercegovini i potrebu usklađivanja s najvišim međunarodnim standardima.

Aktivnosti Ministarstva kulture i medija

Ministarstvo kulture i medija obavlja upravne i druge poslove u području kulture koji se, među ostalim, odnose na poticanje programa kulturnih potreba pripadnika hrvatskoga naroda u drugim zemljama.

Programi i projekti koje sufinancira Ministarstvo, a održavaju se u Bosni i Hercegovini, namijenjeni su i tamošnjim Hrvatima i to ne samo oni koji su direktno nastali u suradnji s hrvatskom institucijom ili pojedincem iz Bosne i Hercegovine.

Na Javni poziv za prijavu programa međunarodne kulturne suradnje u 2023. godini s Bosnom i Hercegovinom realizirano je ukupno je 32 programa, koje je Ministarstvo kulture i medija sufinanciralo u iznosu od **46.047,00 eura**, od kojih za 9 možemo ocijeniti kako se odnose na realizaciju programa namijenjenih prvenstveno Hrvatima u Bosni i Hercegovini u 2023. godini, sufinanciranih u iznosu od **10.884,93 eura**.

Programi koje je sufinanciralo Ministarstvo kulture i medija u 2023. godini namijenjeni Hrvatima u Bosni i Hercegovini:

1. Gostovanje Ansambla Pro Arte iz Mostara, Umjetnička organizacija: Glazbena mladež Split. Mjesto održavanja: Split 1.924,48 eura
2. Gostovanja Kazališta Moruzgva u Bosni i Hercegovini, Umjetnička organizacija: Kazalište Moruzgva Mjesto održavanja: Široki brijeg, Bihać i Zenica 1.990,84 eura
3. Koncertno gostovanje solista, zbora i orkestra u Sarajevu praizvedba hrvatskog skladatelja, Umjetnička organizacija: Udruga Pasijska baština Mjesto održavanja: Sarajevo 1.990,84 eura
4. Promocija antologije hrvatskog (anti)ratnog pjesništva "Cvrčci i trubi", Organizacija: Vjetroka Mjesto održavanja: Mostar 663,61 eura
5. Božićni concert u Orašju, Organizacija: HNK Osijek, Mjesto održavanja Orašje 1.353,77 eura
6. Gostovanje UO KD "Smješko" u gradovima i mjestima BiH, Organizacija: KD "Smješko" 929,00 eura
7. Pleternica/Tomislavgrad explore, talk and walk, Organizacija: Javna ustanova Pleternica Mjesto održavanja: Pleternica i Tomislavgrad 1.327,23
8. Prvi kazališni festival za djecu, Organizacija Kazališna družina "Ivan Brlić Mažuranić" Mjesto: Orašje 500,00 eura
9. Koncert i radionica Lorene Miline: Dora Pejačević, prva hrvatska skladateljica Organizator: Lorena Milina, Mjesto održavanja: Ljubuški 705,16 eura

Aktivnosti Ministarstva zdravstva

Ulaganja u zdravstvene ustanove u Bosni i Hercegovini u 2023. godini, odnosno aktivnosti usmjerene na povećanje dostupnosti zdravstvene zaštite.

Ministarstvo zdravstva u 2023. godini uplatilo je ukupno **5.574.358 eura** za zdravstvene ustanove kako slijedi:

1. Klinička bolnica Mostar – **5.308.912 eura** - za podmirivanje dijela dospjelih obveza prema dobavljačima lijekova, potrošnog i ugradbenog medicinskog materijala.
2. Dom zdravlja Odžak – **111.000 eura** – za nabavu 2 sanitetska vozila.
3. Dom zdravlja Žepče – **80.000 eura** – za nabavu 1 sanitetskog vozila.
4. Dom zdravlja Stolac – **20.000 eura** – za nabavu oftalmološke opreme.
5. Dom zdravlja Novi Travnik – **54.446 eura** – za nabavu i ugradnju stolarije Nove lamele doma zdravlja.

Aktivnosti Ministarstva turizma i sporta

U pogledu sportske suradnje, Ministarstvo turizma i sporta redovito objavljuje natječajne za sufinanciranje sportskih manifestacija poput velikih međunarodnih sportskih natjecanja i poticanja lokalnog sporta i sportskih natjecanja na kojima su sudjelovali sportaši i ekipe iz BiH. Neka od tih natjecanja su European Ju-Jitsu Championship 2023.; Svjetsko prvenstvo u kuglanju - Varaždin 2023.; Pro 3x3 tour 2023.; Plava Laguna IRONMAN 70.3, Poreč Istria - Croatia, Plazma Sportske igre mladih; WACT Zagreb 2023 - Hanžekovićev memorijal; Memorijal Ivana Ivančića, Zagreb; Europsko prvenstvo za seniore i seniorke u boksu do 22 godine; IJF Judo Grand Prix turnir u judu; Futsal Cup Zagreb 2023.; Istarska rivijera - 51 godina čiste ljubavi prema tenisu; European Cup „Karlovac Open“ 2023; Međunarodni vaterpolski turnir Tomo tournament 2023.; 31. Zagrebački maraton; 27. Zagreb - Croatia open; V Grand Prix Zagreb međunarodni turnir u boksu; 16. Međunarodni turnir u ritmičkoj gimnastici „Rondo kup 2023. Osijek Hrvatska“; Dalmatinko cup 2023 - međunarodni nogometni turnir za mlade.

Ministarstvo turizma i sporta podržava Sportske igre mladih kao najveću amatersku sportsku manifestaciju u Europi. Radom su započele 1996. godine u Splitu, a regionalno širenje započelo je osnivanjem Sportskih igara u BiH 2011. godine, uz preporuku EU, kao platforme za promicanje inkluzije i pomirenja svih naroda u BiH. U 28 godina postojanja u Hrvatskoj, 11. godina u Srbiji i 13 godina u BiH okupile su više od 2,5 milijuna djece i mladih. Na Sportskim igrama mladih u BiH u 2023. godini sudjelovalo je 60.000 djece i mladih. U 10 sportskih disciplina, organizirani su kvalifikacijski turniri, regionalni turniri, državna završnica u Sarajevu i međunarodna završnica u Splitu. Rad Igara u BiH podržava i veliki broj veleposlanika Igara, profesionalnih sportaša i dužnosnika kao što su Luka Modrić, Darijo Srna, Aleksander Čeperin, Johannes Hahn, Edin Džeko, Miralem Pjanić, Vedad Ibišević, Mirza Teletović, Džanan Musa, Nemanja Matić i dr.

Suradnja je ostvarena i u okviru makroregionalne strategije EU-a za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR):

Bosna i Hercegovina predsjedala je EUSAIR-om od lipnja 2022. do svibnja 2023. nakon čega je predsjedanje preuzela Republika Hrvatska.

Prioriteti BiH predsjedanja EUSAIR-om bili su: ubrzati proces integracije u EU, uključivanje mladih, razvoj inovativnih proizvoda i usluga u području turizma i kulture, zaštita okoliša u skladu s Europskim zelenim planom za Zapadni Balkan, kružno gospodarstvo i koncept "zerowaste" te povezivanje u regiji preko transporta i energetski.

Od 23. - 25. svibnja 2023. u Sarajevu je održan 8. EUSAIR godišnji Forum. Glavni fokus Foruma bio je ozelenjivanje EUSAIR-a kao važnog doprinosa Europskom Green Dealu i Zelenoj agendi za Zapadni Balkan te na rastuće probleme regije; „odljev mozgova“ i nedostatak obrazovane radne snage. Tijekom Foruma održan je i panel 4. stupa na temu „Obrazovana i kvalificirana radna snaga za održivi turizam u EUSAIR regiji“.

Tijekom 2023. održana su tri sastanka Tematske upravljačke skupine 4. stupa „Održivi turizam“ (28. ožujka 2023. - Jahorina, 6. lipnja 2023. - online i 24. listopada 2023. - Zagreb).

29. ožujka 2023. na Jahorini održan je tematski okrugli stola 4. stupa EUSAIR-a „Mladi u sektoru turizma“.

25. listopada 2023. u Zagrebu održanje tematski okrugli stol EUSAIR-a u suradnji s Jadransko-jonskom inicijativom na temu razvoja zelenih turističkih proizvoda i uravnoteženog turizma na kojem su sudjelovali i predstavnici BiH.

Izvešće pripremlilo: Ministarstvo vanjskih i europskih poslova RH
srpanj 2024.